

Irtonumero 1 €
Verkossa ilmainen

ISSN 2954-243X

N:o 46

Sunnuntaina, 5 marraskuuta

2023

Waasan Päivälehti - moderni sanomalehti, jonka ulkoasun peräisin 1870-luvulta. Silloin sanomalehdissä oli vain 4 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten neljässä sivussa on paljon luettavaa. Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3 tekee osan rutinoinimestä toimitustyöstä. Waasan Päivälehti ilmestyy sunnuntaina muilaisin, mutta tavoitteenne on, että se ilmestyy joka päivä jatkossa. Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi, painetut yksittäisnumerot maksavat 1 €. Mainos hinta 6 €/palstamillimetri, mutta vakiointimoiutukset ovat halvempia (25 mm korkeus=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €). Toistuvat ilmoitukset = 50 % alempia. Lähettä ilmoitukset jpg-, tiff- tai png-muodossa osoitteeseen waasanpäivälehti@gmail.com. Ilmoitukset pienennetään 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Jos ilmoitus ei mahdu seuraavaan lehteen otamme yhteyttä. Päätoimittaja Hans Björknäs Posti: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Uutiset

Syysrokotukset avautuivat varaukseen 1.11

Pohjanmaan hyvinvointialue avaa influensa-, korona- ja pneumokokkirokotusten ajan 1.11.

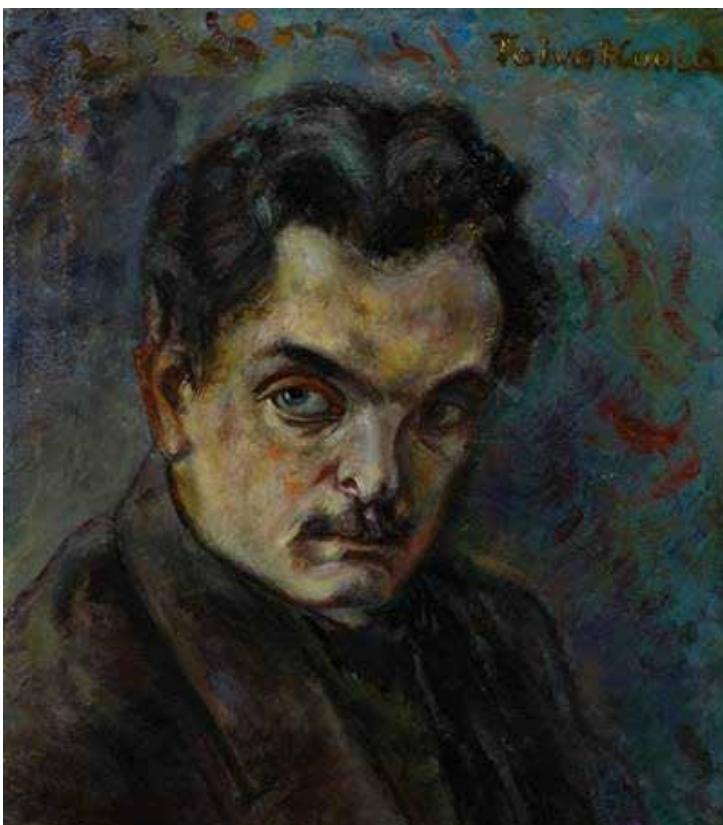
Rokotukset ovat ilmaisia THL:n suositusten mukaisesti riskiryhmiin kuuluville henkilöille.

Influenssarokotuksia tarjotaan yli 65-vuotialle, sairauden tai hoidon vuoksi riskiryhmiin kuuluville, raskaana oleville naisille, 6 kk - 6-vuotialle lapsille, asepalveluksen aloittaville sekä lähimäälle erityisen alttiille henkilöille. vakava influensa.

Koronarokotteet tehosterokotteita tarjotaan yli 65-vuotialle, yli 18-vuotialle riskiryhmiin kuuluville ja yli 12-vuotialle, joilla on vaikea immuunipuutos.

Pneumokokkirokotuksia tar-

Viikon taide-elämäys: Eemu Myntti (1890-1943)

Myntti syntyi Vaasassa vuonna 1890. Hän aloitti maalaamisen nuorena ja opiskeli Suomen Taideakatemiassa Helsingissä. 1920-luvulla hän alkoi keskittyä muotokuvaukseen ja maalasi usein ystäviä ja työtovereita suomalaisista kirjallisuus- ja taidepiireistä. Hänen aikakauden maalauskiaan leimaa rohkeat värit ja ilmeikäs sivellintyö. Myntti kuoli Helsingissä vuonna 1943 52-vuotiaana. Hänen töitäään pidetään nykyään suomalaisen modernismin tärkeimpinä esimerkkejä.

Tässä hänen taulunsa "Toivo Kuula"

jotaan 65–84-vuotialle, jotka kärsivät astmasta tai kroonisesta obstruktivisesta keuhkosairaudesta, alle 75-vuotialle, joilla on vaikea immuunivajavuus, henkilöille, jotka ovat saaneet kantasoluirsto ja alle 5-vuotiaat lapset.

Ajanvarausta tapahtuu ensisijaisesti sähköisesti Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla.

Sivu-Sid-Page:
1
Suomeksi
På finska
In Finnish

9
På svenska
Ruotsiksi
En Swedish

17
In English
Englanniksi
På engelska

25
Valokuvaliite
Fotobilaga
Photo supplement

Lisätietoa Pohjanmaan hyvinvointialueen sivuilta, <https://pohjanmaanhinvointi.fi/>

Kuvaliite sivu 25

Täällä olemme:
www.vpress.ovh

Syksyn värit

KOVINA AIKOINA
Kertomus Suomen viimeisten
nälkävuosien ajoilta
KARLA. TAVASTSTJERNA
Suomentanut Juhani Aho
Julkaistu 1892.
OSA 38

Kapteeni Thoreld oli jo kauan valmistanut näitä suuria päivälisiläään. Helsingin paras ravinnottolanpitäjä oli lähetänyt tänne kokkinsa pari päivää edeltäpäin, ja eilen tuli neljä frakkipukuista kyypparia. He olivat aukaisseet valmisteet suuren salin, ruokasalin ja verannan välillä, niin että nuo kaksi suurta huonetta muodostivat yhden ainoan ison huoneen, jossa pöydät olivat pantuina pitkiin riveihin ja peitetty häikäiseväni valkealla damastilla, mahdot-

larissa oli pinoittain samppanjalulloja, mutta kapteeni piti itse huolen siitä, että hänen hienoin

tarpeellisen lämpömäärän ennen kuin herkuttelevat huulet tulivat sen makua maistamaan.

Soittokunta sijoitettiin verannalle kasvihuoneesta tuotujen kasvien välttiin, jotka nyt koristivat sekä salia että verantaa ja tekivät kai-

ken tämän niin somaksi ja elo-

saksi, että vieraat seisautuivat

hämmästyksissään ovelle hen-

ovet suuren salin, ruokasalin ja verannan välillä, niin että tuo-

ja eilen tuli neljä frakkipukuista kaksi suurta huonetta muodostivat yhden ainoan ison huoneen, jossa pöydät olivat pantuina pitkiin riveihin ja peitetty häikäiseväni valkealla damastilla, mahdot-

sa. Tämä ei ollut mitään tavallista suurilla kukkavuorilla ja lista kerskailemista, vaan aivan raskaille hopea-astioilla. Jokaisen erikoisen hienostuneen aistin lautasen kohdalla oli seitsemän synnyttämää. Se ei ollut kehumi-

erä väristä lasia, ja serviettit olivat nauttimishalua — ja tavattoman

ja hienostunutta halua se oli sen ai-

Vaasassa pyöräillään!

Vaasassa on meneillään pyöräkehityshanke, jonka tavoitteena on tehdä kaupungista entistä pyöräystävällisempi.

netaan 50 kilometriä korkealoukkaisia kävely- ja pyöräteitä. Osana tätä hanketta on nyt opasteita pyöräilijöille useissa osissa kaupunkia. Eri kaupunginosien lisäksi opasteet johtavat myös tärkeimpiin urheilu- ja vapaa-ajan kohteisiin, oppilaitoksiin ja nähtävyyksiin. Viittoja on yhteensä noin 600, ja ne on sijoitettu seitsemän pääpyörätien varrelle eri puolille kaupunkia Sundomista Länsimetsään ja Vanhasta Vaasasta Strömsöön.

Ruotsalaisuuden viikko

Hyvinvointialueelle kehitys on lakkautus

Ensi vuoden suunnitelmissa: Erikoissairaanhoito Pietarsaaressa uudistuu

- Lisätään etävastaanottoa
- Gynekologia osana keskitettyä äitiys- ja ehkäisyneuvolaa
- Kirurgiset toimenpiteet toimenpideyksikössä siirtyy Vaasan, suurin volyyymi kaihileikkukset
- Neurologisen poliklinikana toiminta Vaasan keskussairaalan kautta, lähipalveluna tarpeen mukaan
- Tilankäytön tehostaminen
- Fimlabin palveluverkko pienenee
- Opetushammashoitola suljetaan Vaasassa
- Vähemmän ostopalveluita
- Tilankäytön tehostaminen Laboratorionäytteenottoverkoston supistaminen (Fimlab)
- Pidemmät etäisyydet asiakkaille
- Kylätoimipisteet (Helsingby, Koivulahti, Sulva, Raippaluoto) suljetaan, asiakkaat Mustasaari, Vaasa
- Kotinäytteenotto (=hyvinvointiasemilla) Pännäinen, Ähtävä, Luoto, Purmo loppuu; asiakkaat Pietarsaari

Vaasa panostaa pyöräilyyn

miksi kädet, ruokahalu ahneemaksi ja suut vaikenivat syödesäään melkein kokonaan. Pöydän alapäässä istui näet insinörejä, jotka yli vuoden olivat syöneet runsaat ateriansa talonpoikitaloissa. Ne olivat iloisia, rotevia, terveitä ja nälkäisiä, ja heidän ruskeat kasvonsa näyttivät silmäänpistäviltä valkoista paidanrintaa vasten. He naureskelivat itsekseen tuolle viralliselle kankeudelle toisessa päässä pöytää, kertoivat kaskuja, joille nauroivat läkähtykseen, ja hoitivat ahkerasti lasejaan odottamatta isännän kehotuksia.

Kun oli syöty neljä ruokalajia kahdeksasta, alkoivat yläpäään herratkin vähitellen sulaa. Valtioneuvokset pistelivät virkaveljiään, kenraalit rupesivat muistelemaan värikiviuosiaan, ja kapteeni Thoreld teki parastaan, että he tuntisivat olevansa iloisia ihmisiä, jotka ainakin tällä kertaa ovat unohtaneet arvonimensä ja

2023: Kunnianosoitus ruotsalaiselle kulttuuriperinnölle Suomessa

Ruotsin viikko 2023 on valmis vangitsemaan kävijät näyttävästi tapahtumalla juhlistamaan ruotsalaista kulttuuriperintöä Suomessa. Tänä vuonna 18:sta 28 paikkakunnalle, mukaan lukien Vaasa ja Korsholm, nostettiin ohjelma lupaa kattavan ja monipuolisen katsauksen ruotsalaisen kulttuurin rikkaaseen monimuotoisuuteen. Folktingetin järjestämän tapahtuman tavoitteena on luoda silta kielisaarten välille ja tarjota kulttuurielämyksiä yhteisölle, joilla ei aina ole pääsyä perinteisiin kulttuurilaitoksiin.

Niille, jotka eivät tiedä sen alkuperää, Ruotsin viikko on tulos ideasta, joka syntyi ennen vuotta 2000, jolloin Helsinki valittiin yhdeksi Euroopan kulttuuripääkaupungeista. Aiemmin "Juuret, äänet, huoneet" -projektina kaupunki, Korsholman kunta ja alkanut viikko on nyt kehittynyt viikoksi, joka on täynnä erilaisia ruotsinkielisiä tapahtumia paitsi pääkaupunkiseudulla, myös ympäri Suomen. Tämä kehitys on ollut mahdollista Folktingin ja useiden paikallisten toimijoiden fantastisen yhteistyön ansiosta vuodesta 2006 lähtien.

Koko viikon ohjelmalla maa-

nantaista 6. marraskuuta sunnuntaihin 12. marraskuuta koottu Ruotsin viikko tarjoaa laajan valikoiman kulttuuritoimintaa ja tapahtumia. Näihin kuuluvat taidenäytetyt, teatteriesitykset, musiikkitapahtumat, kirjallisuustapaamiset ja paljon muuta, joista Suomessa. Tänä vuonna 18:sta 28 paikkakunnalle, mukaan lukien Vaasa ja Korsholm, nostettiin ohjelma lupaa kattavan ja monipuolisen katsauksen ruotsalaisen kulttuurin rikkaaseen monimuotoisuuteen. Folktingetin järjestämän tapahtuman tavoitteena on luoda silta kielisaarten välille ja tarjota kulttuurielämyksiä yhteisölle, joilla ei aina ole pääsyä perinteisiin kulttuurilaitoksiin.

Merkittävä määrä organisaatioita ja toimijoita on kokoontunut yhteen tehäkseen tämän vuoden tapahtumasta onnistuneen. KulturÖsterbottenin / SÖFUKin eturintamassa Vaasan ja Korsholman kaltaiset kaupungit ovat yhdistäneet voimavaransa luo-dakseen upean ja monipuolisen ohjelman. Mukana ovat Vaasan useita muita merkittäviä järjes-töjä, joilla on ratkaiseva rooli kulttuurin tuomisessa lähemmäs ihmisten arkeaan.

Ruotsin viikkoon osallistumisesta kiinnostuneille koko ohjelma on luettavissa Swedish Week -sivustolla, josta löydet tiedot kustakin tapahtumasta ja aktivi-teesta.

Ruotsin viikkoon osallistumisesta kiinnostuneille koko ohjelma on luettavissa Swedish Week -sivustolla, josta löydet tiedot kustakin tapahtumasta ja aktivi-teesta. Riippumatta siitä, oletko Ruotsin viikko 2023 on kunnianosoitus ruotsalaiselle kulttuuriperinnölle Suomessa ja kutsuu kaikki kokemaan ja osallistumaan tähän ainutlaatuiseen viikkoon, joka on täynnä kulttuuria ja yhteisöllisyyttä. Tervetuloa mukaan tähän värikääseen juhlaan!

Ohjelma löytyy täältä:
Svenskaveckan.fi

He, jotka tietävät enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehdeä

Suomalaisen säännöllinen alkoholinkäyttö on vähentynyt THL:n mukaan

Suomalaisen säännöllinen alkoholinkäyttö on vähentynyt tultessa 2020-luvulle. Viikoittain tai useammin alkoholia käyttänei-

den osuus väheni 52 prosentista 48:aan miehillä ja 29 prosentista 22:een naisilla vuosien 2016 ja 2023 välillä.

Tämä käy ilmi THL:n Juomatapaturkimuksesta, jota on tehty säännöllisesti noin kahdeksan vuoden välein vuodesta 1968 alkaen.

"Alkoholinkäytön vähenneminen on hyvä asia väestön terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Hyvän kehityksen jatkumista on tarpeen tukea haittoja vähentävin alkoholipoliittisin keinoin, jotka hillitsevät alkoholijuomien saatavuutta ja kulutusta – eli säilyttämällä nykyiset kaupoissa myytävien alkoholijuomien prosentirajat ja alkoholijuomien korkea verotus", sanoo THL:n tutkimusprofessori Pia Mäkelä.

Useimmin alkoholia juovat 55–69-vuotiaat miehet

Miehistä kuusi prosenttia ja naisista kaksi prosenttia käytti alkoholia vähintään neljä kertaa viikossa vuonna 2023. Useimmin alkoholia käyttivät 55–69-vuotiaat miehet. Heistä 62 prosenttia käytti alkoholia vähintään viikotain ja 11 prosenttia neljä kertaa viikossa tai useammin.

Raittien osuus väestössä py-

kunniamerkkinsä. Sitten tulivat vieraille, jotka niin ystäväällisesti kuuntelevat, kun tuoksuva, makoisa olivat saapuneet läsnälollaan kananpoikapaisti ja salaatit olivat kihottaneet jo kuoleutuvaa nälkää, ja samppanja paukahti iloisesti ruokasalissa lähellä noita ruskettuneita apulaisinsinöörejä. Rautatierakennuksen päällikkö mutta hyvin juhlallisen ja hyväk- ja toivoi, että maan hätä pian syvä puheen isännälle, jonka menisi ohi. Sitten hän teki äänänsä osa maamme sivistystössä oli kikäänökseen ja kehotti kaikkia kaikille tunnettu, kiitti häntä siitä, olemaan iloisia ja näyttämäään, että hän osasi arvostaa myöskin muiden työtä isänmaan hyväksi, ja lausui sen toivomuksen, että siitä olisi hänellekin hyötyä, kun höryhepo muutaman vuoden kuluttua mennä puhaltaisi hänen vieraanvaraisten oviensa ohitse. Puhuja oli oikein ylpeä puheensa viimeisestä onnistuneesta kään-teestä, aikoi jatkaa vielä muutamilla sanoilla, mutta hillitsi itsensä ja päätti lopettaa tähän. Juotiin kapteenin malja pohjaan, ja sitten puhui isäntää kaikille

jo soperrelleen, isomaiset urakkalaiset aukoivat liivinsä nappeja ja ne, joita rupesi ahdistamaan, uskalsivat yleissä melussa sellaista, että he häiritsivät naapurien ruokalahua.

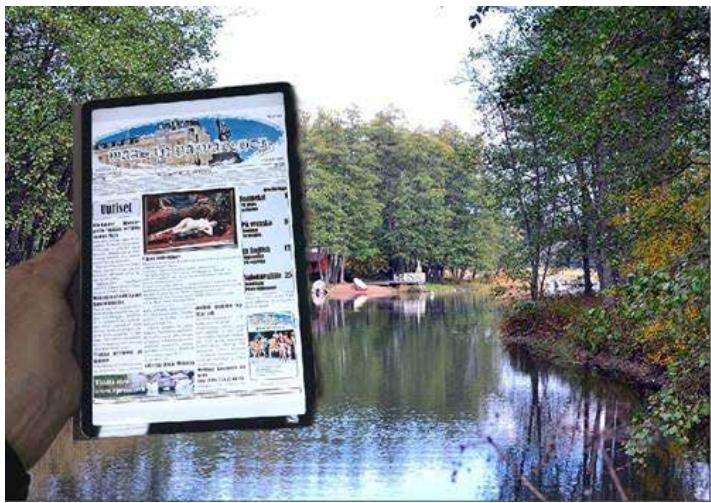
Mutta soitto oli houkutellut väkeä sekä läheltä että kaukaa. Sitä seisoi suurina ryhminä verannan ihmetellen, kadehtien ja kauhuisiin ilot olivat mahtaneet maksaan, samalla kun se odotti omaa osaansa pitojen loppuita, ja kevytmielisimmät taempana hypselivät soiton tahdin mukaan.

Etäämpänä pehtorin rakennuksen puolella riemuitsivat kerjäliset maksuttomasta musiikista. Sellaista eivät he olleet ennen koskaan kuuleet, ja heille tuli palava halu päästää lähemmäksi, mutta eivät uskaltaneet, kun kapteeni oli kieltynyt lähestymästä sitä paikkaa, missä herrat karkelivat

ja soittelivat niin, että vesilinnut lähirannoilta kaikkosivat virsain päähän. Heihinkin tarttui juhlamieli, silmät kiiluivat, jalat liikkivät iloisten sävelien tahdissa, he unohtivat hetkeksi sekä katkeruutensa että hättänsä, ja rohkeimmat, joiden rievut eivät olleet aivan kehnoimmassa kunnossa, uskalsivat kiellostaa huolimatta mennä puutarhaan saakka. Ja tultuaan kertoivat he ihmeellisiä satuja kullasta ja sametista, univormuista ja iloisista äänistä.

Päivällisten jälkeen vetäytyi koko tämä meluavan iloinen seura ulos puutarhaan, jossa tarjottiin kahvia suuren pyöreän kiven päällä koivulehdossa. Kansa vetäytyi näyrästi pois, soittokunta soitti nyt taivasalla, ja vanhimmat herrat olivat menneet ruokaleolle.

JATKUU,,,

Tätä lehteä voi lukea missä tahansa

kuten täällä Sipoon saaristossa

syi samalla tasolla vuosina 2016 Gelain ja Hasaj ovat asettuja 2023, miehillä 10 prosentin neet asumaan Maalahteen, ja tuntumassa ja naisilla 14 prosen- näyttelyn teokset on inspiroinut tissa.

"Raittien osuus väheni pit- Hasaj esittelee käynnissä olevaa kään, mutta väheneminen py- tutkimustaan nimeltä Scanning säätyi 2000-luvun alkupuolella, Landscape, jossa hän pyrkii rep- jolloin hieman alle kymmenes- resentoimaan maisemaa sen so- oso vastaajista oli raittia", tote- aa erikoistutkija Janne Härkönen ulkopuolella. Gelainin monitie- teinen teoskokonaisuus The Grey

"Tämän jälkeen raittius on hie- Hour tuo ilmi, miten voimme man yleistynyt, erityisesti naisilla suhtautua ympäristöömme emo- ja alle 55-vuotiailla. Raittius yleis- tyi enemmän ennen vuotta 2016 kuin sen jälkeen." (THL.fi)

Kansainväliset nyky- taiteilijat Valentina Gelain ja Bekim Hasaj esittelevät yhteisnäyt- telyn Vaasan Taidehal- lissa

Vaan Taidehallissa avautuu 4. marraskuuta kansainvälisten nykytaiteilijoiden Valentina Gelain ja Bekim Hasajn yhteisnäytte- ly Dripping Cavities. Näyttely on pitkä pyörätie Sundomintien molemmille taiteilijoille ensim- ja Vanhan Kronvikintien välille. mäinen Vaasan Taidehallissa.

Kronvikintie saa pyö- rätien

Kronvikintieille Sundomiin rannin ja Vanhan Kronvikintien välille. Työt käynnistyivät maanantaina

23.10.2023, ensi kesänä pyörätie on käytössä, mutta asfaltointi valmistuu vasta vuonna 2025.

Takaisinveto: Salmo- nellaa Alesto-pistaasipähkinöissä – Lidl pyytää palauttamaan tuotteet

Lidl on ilmoittanut vetävänsä markkinoilta erän Alesto-merkin paahtettuja ja kuorittuja pistaa- sipähkinöitä salmonellahavainnon vuoksi. Tiedotteen mukaan

takaisinveto koskee 70 gramman sinisissä pusseissa myytäviä pistaa- sipähkinöitä, joiden parasta ennen -päiväys on 20.5.2024. Aiemmin saman tuotemerkin

suolatut pistaa-sipähkinät vedet-

tiin myynnistä 24.10.2023, ja nyt

takaisinveto laajenee koskemaan

myös suolaamatonta versiota.

Kyseistä erää on myyty kaikissa

Suomen Lidlin myymälöissä. Lidl

kehottaa asiakkaita, jotka ovat

hankkineet kyseisiä pistaa-sipäh-

kinöitä, palauttamaan tuotteet

lähimpään Lidli-myymälään, jossa

tuotteen hinta hyvitetään. Pahoil-

tellen mahdollisesti aiheutuva

haittaa, Lidl on ilmaissut pyrk-

vänsä varmistamaan tuotteiden

sa turvallisuuden ja laadun tule-

vaisuudessa.

Tyytymättömyys lää- käri- ja hoitajapalvelui- hin lisääntynyt, THL:n mukaan

Vahasti kaksikielisellä Pohjanmaan hyvinvointialueella voidaan pääsääntöisesti hyvin. Sairastavuus ja ennenaikainen kuolleisuus ovat maan pienimpiä.

Nuorten psykkinen hyvinvointi on kuitenkin heikentyt nyt ja riippuvuus- ja päihteiden käyttöongelmat ovat kasvaneet. Työväestöllä esiintyy psykkistä kuormittuneisuutta ja liikunta- ja tukielinongelmia.

Väestö vähenee korkeasta synnytyksestä huolimatta. Ikääntyneen väestön määrä on korkea.

Väestön tyytymättömyys lääkäri- ja hoitajapalveluiden riittävyyteen on lisääntynyt, vaikka pääsy perus terveydenhuollon lääkäripalveluihin on parantunut merkittävästi. Hoitoon pääsyssä oli viivettä suun terveydenhuol-

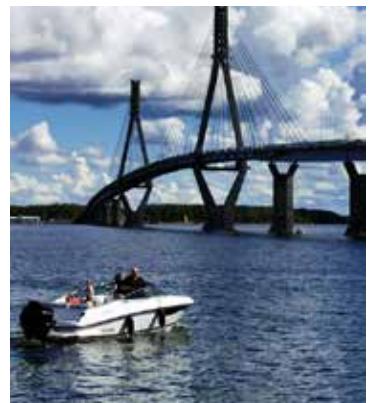
lossa sekä erikoissairaanhoidossa. Hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon lääkärikäynneillä toteutuu maan parhaiten. Hoi- tajakäyneillä hoidon jatkuvuus on kuitenkin heikentyt maan keskiarvon alapuolelle.

Perusterveydenhuollon avo- hoidon asukaskohtaiset netto- käytökustannukset olivat neljän- neksen suuremmat kuin maassa keskimäärin. Vastaavasti kustan- nuskehitys on ollut maan keski- tasoa korkeampaa.

Päivystyskäyntejä on alueella paljon. Päivystykseen hakeutuvien asiakkaiden määräään pyritään vaikuttamaan kotiin vietävien palvelujen sekä pu- helimitse tehtävien hoidon tar- peen arviontien avulla sekä oh- jaamalla asiakkaita virka-aikana sote-kesukseen. Päivystyksen asiakasvirta ja läpimenoajat ovat alueen mukaan kesän jälkeen pa- rantuneet. (Thl.fi)

Mustasaaren kekerit

Mustasaaren syntymäjuhlat lä- hestyyt. 18.11.23 klo 10-15 on kaikille avoin juhla Botnia-halli- sa ja 675:lle ensimmäiselle tar- jotaan juhlaleivos. Ohjelmaa on kaikenikäisille.

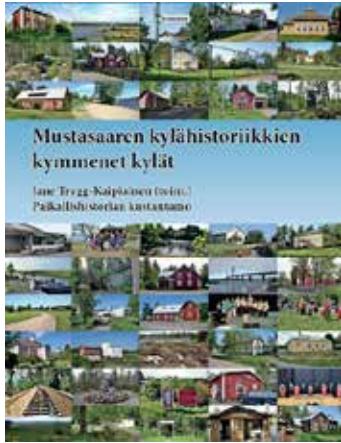

Messut, joissa noin 100 paikallis- ta yhdistystä ja yritystä esittäy- vät. Ruokatori. Buu-klubben, pa- loauton esittely, musiikkiopiston tanssiryhmä, Sunny Singers, his- torianäyttely. Eli todella kaikille jotakin. Tarkemmat tiedot osoiteessa www.mustasaari.fi.

Kirja Mustasaaren kai- kista kylistä

Tämä Jane Trygg-Kaipiaisen kirjoittama kirja on nyt ilmestynyt. Kirja on nimeltään "Mustasaaren kylähistoriikkien kymmenet kylät" ja kirjoittaja on filosofian maisteri, pedagogie magister ja tietokirjailija, Pohjanmaalla asu-

va kunnallispoliitikko ja maailman tarkkailija.

Kirja kertoo lyhyesti nykyisen Mustasaaren jokaisen kylän historiasta, hallinnosta, elinkeinoista, kulkuyhteyksistä, yhdistyksistä ja sosiaalisesta elämästä, ihmisiä, rakennuksista, ominaispiirteistä ja tarinoista. Kirja auttaa ymmärtämään erittäin suuria maankohoamisen ja historiallisen kehityksen aiheuttamia muutoksia kylien asukkaiden elinolosuhteissa ja kertoo, miten näistä kylistä tuli sellaisia, kuin ne tänä päivänä ovat.

426 sivua ja värikuvia jokaisesta kylästä. Ja kyliä onkin monta Mustasaarella! Lähes 40 kylää ja jokaisen kylän historiaa esitellään kirjassa.

Kirjaa myydään muunmuassa Mustasaaren syntymäjuhlassa Botnia-hallissa 18.11.23 klo 10-15.keydestä ja kuolemattomasta rakkaudesta lähimmäisiään kohaan.

Maria Lovisa Björkskog, yksi Pörtomin merkittävimmistä asukkaista, on aina elävä esimerkki rohkeudesta ja sinnikyydestä tuleville sukupolville.

Tapahtumat

Sunnuntaikävely

Joka sunnuntai 10 km:n kävely kauppatorilta. Kuten tänään 10.9.23.

Kävelemme yhdessä eri puolilla Vaasaa, tahdin määräväät mukaanoliat, ketään ei jätetä yksin. Lyhyempikin matka mahdollinen. Kävelyn jälkeen käymme jossakin sopivassa kahvilassa juomassa omakustanteinen kahvi tai tee.

Vaasan Kävelyklubin järjestämä.

<http://www.vaasanmarssi.fi>

KAUPUNGINTEATTERI NUNNIA JA KONNIA (The Sisters Act)
14.9. - 30.12.23
Pitkäkatu 53
www.vaasankaupunginteatteri.fi

TIKANOJA
"Polkuja maisemaan"
Berndt Lindholm, näyttely
20.10.23-21.4.24

Museokortti käy WASA TEATER
"Vänd om min längtan"
Musikaali
5.9.23 - 4.5.24
www.wasateater.fi

PIRKANPOHJAN TAIDEKESKUS, Ähtäri
Eemu Myntti Taiteilijatapaamisia SYYSNÄYTTELÝ 20.9.2023-13.12.2023
MARRASKUU 22.11., 29.11.
JOULUKUU 13.12. klo 15-18
Harvoin nähdyn Eemu Myntti-kokoelman maalauskia ja grafiikkaa.
<http://www.ahtari.fi/pirkankohja/>

KAUPUNGINTEATTERI "Kaaos"
Pieni näytämö Julia
Ensi-ilta 20.10.23
20.10-13.12.23
[vaasankaupunginteatteri.fi](http://www.vaasankaupunginteatteri.fi)

ATENEUM
VÄRIÄ & VALOA – IMPRESSIONISMEN PERINTÖ
20.10.2023–25.2.2024
Näyttely esittelee impressionistista ja uusimpressionistista taidetta ajanjaksoista 1860–1916. Väriä & valoa rinnastaa kansainvälichen taiteen huipunimet suomalaisen väritaiteen lyhyeen, mutta intensiiviseen kukoistuskauteen.

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI "NOKIA"

Ensi-ilta Romeosalissa
3.11.2023 klo 18
Tarina jättiläisen noususta ja tuhosta
[vaasankaupunginteatteri.fi](http://www.vaasankaupunginteatteri.fi)

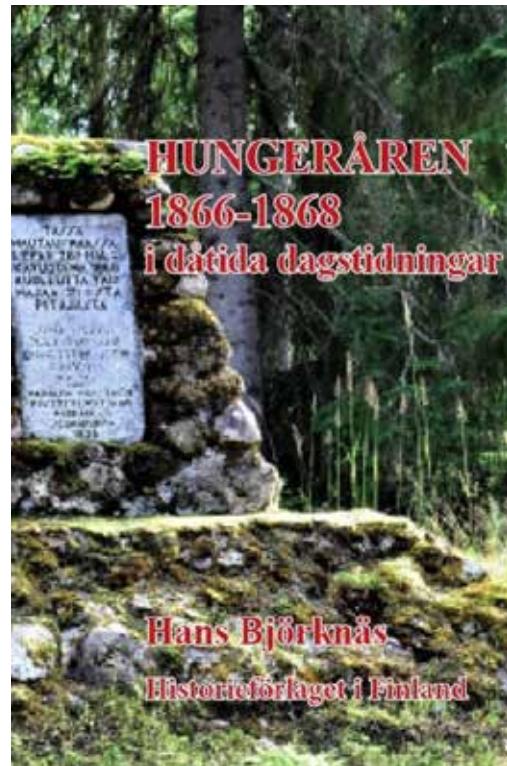
LITTFEST
16.-18.11.23
Kaksikielinen kirjallisuusfestivaali.
Vieraana mm Mika Aaltola.
vaasa.fi/littfest

LITTFEST KAMARIKONSERTTI
16.11-23 klo 19.00

Vaasan kaupungintalo
Maiksuton konsertti

MUSTASAAREN JUHLA BOTNIAHALLISSA 18.11.23

Suomen historiakustannus

<https://www.adlibris.com/>

Vuonna 2023 Mustasaari juhlii kaksinkertaista vuosipäivää. On kulunut 675 vuotta siitä, kun Mustasaari mainittiin ensimmäisen kerran virallisessa julkaisussa, ja kunta juhlii 50-vuotista taivaltaan nykymuodossaan.

Kunta järjestää 18.11. Botniahallissa suuret Mustasaaren messut, joihin yhdistykset ja yritykset kutsutaan esittelemään toimintaansa yleisölle.

RUSK
Kamarimusiikkia Pietarsaarella
21.–25.11.2023
Kuninkaallinen juhla
Kansainvälistä luovuutta vuoden pimeimpään aikaan
<https://ruskfestival.fi/fi/>

RITZ
1-2.12.2023 klo 19
JOULUJUHLA KRISTAN JA MARIKIN KANSSA
Lämmin jouluesitys joulun odotuksessa Krista Siegridsin ja Mark Levengoodin kanssa
www.ritz.fi

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

Rajaton Joulu
10.12.23 klo 18
Romeonäyttämö
[vaasankaupunginteatteri.fi](http://www.vaasankaupunginteatteri.fi)

KORSHOLMAN MUUSIKKIJUHLAT 2024
24.7-31.7.2024

www.korsholmmusicfestival.fi

Putin syttää CIA:tä Dagestanin mellakoiden aiheuttamisesta

Venäjän presidentti Vladimir Putin sytti 31. lokakuuta CIA:tä Dagestanissa 29. lokakuuta tapahtuneiden mellakoiden aiheuttamisesta. Mellakat alkoivat, kun useat tuhannet ihmiset murtautuivat Makhatshkalan lentokentälle, jonne Israelista tulevan aikataulun mukaisen lennon piti saapua. Ihmiset tulivat mukanaan Israelin vastaisia kylttejä ja huusivat iskulauseita Palestiinan tukemiseksi. Yhteenottoissa loukkantui 20 ihmistä, joista yksi poliisi kuoli.

Dagestan

Putin sanoi, että mellakat olivat länsimaiosten tiedustelupalvelujen inspiroimia ja levineet sosiaalisessa mediassa. Hän sanoi myös, että CIA oli käyttänyt agentteja Ukrainas-

Venäjä

sa mellakoiden järjestämiseen. CIA ei ole kommentoinut Putinin väitteitä.

Analyyttikot sanovat, että Putinin syöttöset ovat osa hänen propagandakampanjaansa länttä vastaan. He sanovat, että Putin yrittää syttää Dagestanin levottomuuksista länttä sen sijaan, että tunnustaisi konfliktin sisäiset syyt. Putinilla on tapana syttää länttä kaikesta negatiivisesta, mitä Venäjällä tapahtuu. Dagestan on osatasavalta Ete-lä-Venäjällä. Alueella on pitkä historia epävakautta ja konflikteja.

Medvedev Carlsberg-gistä

Carlsbergin tanskalaiset panimot loukkaantuvat siitä, että heidän osuutensa Venäjän liiketoiminnasta siirtyi Venäjän valtion hallintaan.

Kuinka mukavaa se on! Mikserit ovat vihdoin tajunneet roolinsa friikkisirkussa ja vinkuvat vihaisesti. Ruokintamme annettiin muille! Loppujen lopuksi he itse, kuten heidän veljensä länsimaisessa eläintarhassa, hylkäsivät kaiken Venäjällä poliittisista syistä, lopettivat työn ja toimitukset ja kieltyytiä täytämästä velvoitteitaan venäläisiä kollegoja kohtaan. Ja he luulivat, ettei heihin koskettaisi. Annamme sinulle sanktioita ja annamme aseita Ukrainian hallitukselle, mutta älä koske omaisuutemme, tai ainakin anna meidän myydä se voitolla. Vittu, ei raha!

Ja kiitos investointeista, jotka nyt toimivat Venäjän hyväksi ja täytävät sen budjetin. Vahva budjetti tarkoittaa apua eturintamassa. Tältä osin jopa järjetötä tanskalaiset osallistuvat nykykaisiin venäläisiin aseisiin.

Ukraina

Volodymyr Zelenskyy:
Joka kerta kun tapaan sotilaitamme, en näe vain valmiutta puolustaa Ukrainaa, vaan päättäväisyyttä voittaa tämä sota – presidentti Volodymyr Zelenskyn puhe

3.11.2023

Toivotan hyvää terveyttä kai- den tuhoamisessa. Jatkamme kille ukrainalaisille miehille ja tätiä työtä, ja kiitän kaikkia, jotka naisille!

Tänään minulla oli kunnia vierailla ja tervehtii sotilaitamme – tykistöä, ohjusjoukkoja ja insinöörijoukkoja. Tänään on näiden armeijan alojen ammattipäiviä. Palkinnoin puolustajamme valtion kunniamaininoilla ja ilmaisin kiitokseni heidän komentajilleen. Haluan sanoa jokaiselle tykistösotilaalle, jokaiselle ohjus-

sinöörijoukkojen jäsenelle – olet todella selkärankamme, kaikkien puolustus- ja turvallisuusjoukkoja. Se mahdollistaa sen, että kaikki voivat olla joustavia ja määrätyt divisioonat voivat siirtyä eteenpäin, edetä etulinjoilla ja saada uusia tehtäviä joka päivä. Joka viisisataa metriä, jo-

Tilasin Ukrainian asevoimien johtamisrakenteen uudelleenjärjestelyn – nimitin eversti Serhi Lupanchukin Ukrainian asevoivä. Palkinnoin puolustajamme uudeksi komentajaksi. Hän on kokenut upseeri, taisteluupseeri, oikea mies komentajassa ja joku, joka voi tuoda enemmän valtaa erikoisoperaatiojoukkoihimme. Odotamme innolla uusia tulok-

sia. Erikoisjoukkoja komensi kenraali Viktor Khorenko jatkaa erien selkäranka. Se mahdollistaa tyistehtäviä suorittamista osana Ukrainian puolustusministeriöön via ja puolustustiedustelupalvelua.

Pidin valmistelevan kokouksen ensi viikosta – poliittisesta työstä ja askeleistamme yhdessä Euroopan unionin kanssa. Käytäkyjä Ukrainian, erityisesti ohjuksillemme. Olemme muu-

ja tänään allekirjoitin tärkeän kansallisia yhteisöjä koskevan lain. Olemme ottaneet käyttöön toisen kriteerin Euroopan yhdennessä. Lisätkäkuut Ukrainian kansallisille yhteisöille, lisätkäkuut liikkeellemme kohti Euroopan unionia. Jatkamme työtämme Euroopan komission suosituksen toimeenpanossa.

Ja vielä yksi asia.

Joka kerta kun tapaan sotilaitamme – rintamalla olevia, rintamalle palaamaan valmistautuvia, valtion kunnianosoituksia ansaitsevia... Joka kerta kun tapaan heidän kanssaan, en näe vain valmiutta puolustaa Ukrainaa, vaan päättäväisyyttä voittaa. Ukrainian puolesta. Voittaa tässä sodassa. Meillä on osamme tehtävänä. Se on meidän tarpeemme. Muistan hyvin, miltä ihmisiä tuntui helmikuun 24. päivänä ja täysimittaisen sodan alkuaihoina. Muistan mitä sanottiin ja kuka sen sanoi. Kuka uskoi ja kuka erehtyi olemalla uskomatta Ukrainaan. On tärkeää olla nyt yhtä luottavainen Ukrainian suhteen kuin silloin. Venäjä halusi Kiovan, mutta heidän oli pakko paeta. He halusivat Kharkovin ja väittivät sen olevan venäläinen kaupunki, mutta meidän Kharkovamme on ja tulee aina olemaan ilmainen. Sama koskee Khersonia. Sama koskee Odesaa. Emmekä hylkää kansaamme miehitetyillä alueilla – haluan heidän kuulevan tämän nyt. Kyse on miljoonista kohtaloista. Kaikki kumppanimme tietävät, mitä tarvitaan... Etupuolelle, taivaallellemme, kaupungillellemme ja liikkeellemme.

Kiitän kaikkia maailmassa, jotka auttavat! Kiitän kaikkia, jotka taistelevat ja työskentelevät Ukrainian puolesta.

Kunnia Ukrainianalle!

License: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. www.president.gov.ua-

Mikä talo tämä on?

Viime viikon talo:
Kirkkoapteekkin talo, nyt kahvila

Pen-

Ilmastonmuutos

Ilmasto- ja ympäristökiisi: maailmanlaajuinen terveyskriisi

25. lokakuuta 2023 julkaistussa johtavassa pääkirjoituksessa yli 200 terveyslehteä kehotti YK:ta,

poliittisia johtajia ja terveyden-huollon ammattilaisia tunnustamaan, että ilmostonmuutos ja biologisen monimuotoisuuden väheneminen ovat jakamaton kriisi, ja niihin on puuttuttava yhdessä terveyden säilyttämiseksi ja katastrofien välttämiseksi.

Journal of the American Medical Association Internal Medicine -lehdessä julkaistussa pääkirjoituksessa todetaan, että "yleinen ympäristökieli on nyt niin vakava, että se on maailmanlaajuinen terveyshätä".

Pääkirjoituksen kirjoittajat väittävät, että maailma reagoi tällä hetkellä ilmostokriisiin ja luonnonkriisiin kuin ne olisivat erilliset haasteet, mutta tämä on "vaarallinen virhe". He huomauttavat, että nämä kaksoikriisiä liittyvät toisiinsa ja että yhden osa-järjestelmän vahingoittuminen voi luoda palautetta, joka vahingoittaa toista.

Esimerkiksi metsien häviämisen ja muut maankäytön muutokset ovat nyt pääasiallinen luonnon häviämisen aiheuttaja, mutta ilmostonmuutos pahentaa näitä ongelmia. Lämpötilan nousu ja äärimmäiset sääilmiöt aiheuttavat enemmän metsäpaljoja ja kuivuttaa, mikä puolestaan tuhoaa kasveja ja johtaa maaperän eroosioon. Tämä vähentää hiilen varastointia, mikä lisää ilmoston lämpenemistä.

Johdaja korostaa myös ilmostonmuotokseen ja luonnon monimuotoisuuden vähenemisen suoria vaikuttuksia ihmisten terveyteen. Lämpötilan nousu, äärimmäiset sääilmiöt, ilman saastuminen ja tartuntatautien leviäminen ovat eräitä ilmostonmuotokseen pahentavia suuria terveysuhkia.

Lisäksi biologisen monimuotoisuuden väheneminen vaikuttaa kielteisesti elintarviketurvaan ja ravitsemukseen. Noin viidesosa ihmisiä on riippuvainen luonnonvaraisista lajeista ravinnon ja ravinnon saamisessa, ja villieläinten väheneminen on suuri haaste näille populaatioille.

Pääkirjoituksen kirjoittajat kehottavat Maailman terveysjärjestöä (WHO) julistamaan ilmasto- ja luontokriisiin maailmanlaajiseksi terveyshätätilan-teeksi. He väittävät, että tämä lähettäisi maailmalle vahvan sig-

naalin siitä, että nämä kriisit ovat pääteasemalla Vaasa.

FlixBus-yhteistyö

Linjaa liikennöivät liettualainen kuljetusyhtiö Ollex ja lautayhtiö Tallink. Tallinkin kanssa tehdyн yhteistyön ansiosta FlixBus-matkailijat saavat lipun, joka on voimassa sekä bussissa että lautalla. Kaikissa busseissa on ilmainen Wi-Fi, turvavyöt ja wc:t.

3 vuotta FlixBusilla Baltiassa

FlixBus viettää tänä vuonna kolmatta vuosipäivää Baltian maissa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Nykyään FlixBus liikennöi 268 kaupungissa Baltiassa ja yhdistää 292 kohteeseen Euroopassa. Laajennuksen an-

Matkailu

FlixBus pani Vaasan Euroopan bussikartalle

FlixBus aloitti uuden reitin Suomen ja Puolan välillä 27. heinäkuuta alkaen Viron, Latvian ja Liettuan kautta. Uusi linja lähee Varsovasta päämääränään Vaasa (Suomi). Bussiyhteyden ansiosta FlixBus-verkostoon lisätään yhdeksän Suomen kaupunkia.

- Kun Flixi tulee nyt Suomen markkinoille, olemme saavuttaneet uuden virstanpylvään Manner-Euroopan yhdistämisessä. Laajentamalla valikoimaamme jatkamme tavoitteemme toteuttamista tarjota mukavaa, edullista ja kestävää matkustamista. Tarjoamalla kätevä kuljetukset maailmanlaajuisesti uskomme mullistavamme matkailumarkkinat. Matkailijat ovat yhä tie-toisempia ympäristövaikutuksistaan. Tavoitteemme on luoda matkustajille mahdollisuuksia valita päästöjä vähentäävän kollektiivinen matkustaminen, kertoo Flixin toimitusjohtaja André Schwämmlein.

Reitti alkaa Varsovasta Puolassa ja kulkee Liettuan, Latvian, Viron ja edelleen Suomeen. Tällä bussi pysähtyy Helsingissä, Espoossa, Turussa, Raisiossa, Raumossa, Porissa, Närpiössä

iosta bussimatkailijat Suomesta pääsevät nyt helposti mihin tahansa Flixin muihin Euroopan kohteisiin.

Faktat:

N1205-linja on suora yhteys suurten kaupunkien Varsova - Riika - Tallinna - Helsinki välillä.

Matka-aika: Varsovasta Vaasaan noin 28 tuntia ja Tallinnasta Vaasaan 12 tuntia.

Lähtöaika Vaasasta klo 07:20. Saapumisaika Varsovaan 10:25. Lähtöaika Varsovasta 18:35, saapumisaika Vaasaan 23:40. (Lähde: Flixbus)

136 kysymystä keliaikasta

Suomessa tätä tautia sairastaa noin 2 % väestöstä, mutta enemmän kuin joka toinen ei tiedä siitä. Lisäksi luultavasti yhtä monella ihmisellä on erilainen gluteeni-intoleranssi, jolla on samat oireet kuin keliakiassa. Tästä syystä on niin tärkeää levittää tie-toa taudista ja sen hoidosta.

Tämä kirja, 136 kysymystä ja vastausta keliakiasta, löytyy tästä: <https://vpress.ovh>

Musiikki

Sellomusiikki rauhoittaa

Sellomusiikki voi tuntua rauhoittavalta useista syistä. Sellon matala ääni on luonnonlisesti rauhoittava ja rentouttava. Sellon ääni on myös hyvin täyteläinen ja rikas, mikä voi auttaa luomaan tunnelman, joka on sekä kaunis että rauhallinen.

Viikon kuva

K-G Olin on myynyt 50.000 kirjaaa. Ja tässä hän myy sisää, kirja-messuilla Helsingissä viime sunnuntaina.

Viikon astronominen kuva

NASA Unveils Celestial Fireworks as Official Hubble 25th Anniversary Image.jpg

The star cluster Westerlund 2 in the Milky Way galaxy, with an estimated age of about one or two million years. It contains some of the hottest, brightest, and most massive stars known. The cluster resides inside a stellar breeding ground known as Gum 29, located 20,000 light-years away in the constellation Carina.

 NASA, ESA, the Hubble Heritage Team (STScI/AURA), A. Nota (ESA/STScI), and the Westerlund 2 Science Team

Sellon soittotekniikka voi silttu valinta lastenmusiikkissa, myös olla syy siihen, miksi se Sellomusiikki voi siis muistutettu rauhoittavalta. Sel- taa sinua hyvistä asioista ja loa soitetaan yleensä lyhyin, auttaa sinua rentoutumaan ja äänekkäin kielillä, mikä voi unohtamaan stressin. Iuoda tasaisen ja tasaisen ää- Seuraavassa on muutamia men. Tämä voi olla rauhoittavaa tieteellisiä tutkimuksia, jotka vastakohta esimerkiksi pianon tukevat väitetty, että sellomu- äänelle, joka voi olla korkeam- siikki on rauhoittavaa: pi ja jännittyneempi. Yhdessä tutkimuksessa to-

Lisäksi sellomusiikki voi olla dettiin, että ihmiset, jotka rauhoittavaa, koska se usein kuuntelivat sellomusiikkia 30 liittyy positiiviisiin asioihin. minuuttia päivässä, rapor- Selloa käytetään usein medi- toivat olevansa vähemmän taatiossa ja rentoutusharjoi- stressaantuneita ja ahdis- tuksissa, ja se on myös suo- tuneita kuin ne, jotka eivät

Ensi viikolla

Photo Supplement

Kirjamessut

Taidenäyttelyssä

— Nyt näet, Stina, kuinka kallista se nykyään on. Siellä on makkaraa, sokerikakkua ja kolme perunaa ja heilä on pannu ottaa siitä 3000: — Ainakin olisivat voineet lisätä kanisterin eestiläista viinää ja kilon sianlihaa.

Hovnarren numero 6, 1924

kuunnelleet sellomusiikkia. takaisin seuraavana yönä, mutta veit sen taas kuukautta Toisessa tutkimuksessa to- dettiin, että sellomusiikki voi myöhemmin? Kalle: Tunnus- auttaa vähentämään sydä- tan kyllä. Tuomari: Omatuntosiko sinua men sykettä ja verenpainetta. Kolmannessa tutkimuksessa rupesi silloin ensi kerralla todettiin, että sellomusiikki soimaamaan?

Kalle: Ei. Minä vain rupesin arvelemaan, että porsas oli liian laiha, niin että tuumin, Jotta joutaa se naapuri sitä vielä kuukauden päivät lihot- tamaan.

—oo—

Vankilassa: Pastori: »No, hyvä ystävä, mitä aiotte ryhtyä tekemään, kun täältä pääsette pois?

Vanki: »Olen ajatellut avata kultasepänliikkeen.»

—oo—

Tutkinnossa: Professori: Te ette siis tiedä, missä perna sijaitsee? Sielläpäin suunnilleen, missä kellonnekin. Ylioppilas: Mahdotonta, hra professori minun kelloni on panttilaitoksessa.

—oo—

Huumoria sadan vuoden takaa

Oikeudessa

Peltos-Kallea syytetään por- saan varastamisesta. Tuoma- ri: Tunnustatko, Kalle, että murtauduit naapurin sikopah- naan, varastit sieltä porsaan ja toit saman porsaan sinne

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hy- permodernissa päivälehdestä ensimmäisten joukossa mai- nostamisella voi olla PR-ar- voa.

Ilmoitushinta on 6 €/palsta- millimetri. Vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkeus = 140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm = 400 €). Toistuvat ilmoitukset = 30 % alennus. Lähetä ilmoitukset osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com

jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.

Lukijoilta

Otamme erittäin mielessämme vas- taan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti

waasanpaivalehti@gmail.com

WASA DAGBLAD

GPT3

Lösnr 1 €
Gratis på nätet

ISSN 2954-2448

Nr 46 Söndagen den 5 november 2023

Wasa Dagblad - en modärn tidning med layout från 1870-talet. Då hade de flesta tidningarna detta format, motsvarande A4, och 4 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det finns mycket att läsa på 4 sidor. Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar, hämtade från Nationalarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3 gör en del av det rutinmässiga redaktionella arbetet. Wasa Dagblad utkommer tillvidare på söndag morgon, men vår stråva är att den skall utkomma alla dagar så småningom. Tidningen kan läsas gratis på nätet, tryckta lösnr kostar 1 €. Annonspris 6 €/spaltmillimeter, men standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 50% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminkas sedan till spaltbredd 46 mm. Ifall annonsen inte rymds med kontaktar vi (utrymmet är ju begränsat). Chefredaktör Hans Björknäs. Post: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Vasa, telefon +358-40-5462455. E-post: wasadagblad@gmail.com

Nyheter

Välfärdsområdets utveckling innebär avveckling

I planen för nästa år:

Specialiserade sjukvården i Jakobstad omformas

- Fler distansmottagningar
- Gynekologin blir en del av centraliseringen
- Kirurgiska ingrepp som nu genomförs på åtgärdsenheten flyttas till Vasa, den största volymen inom starroperationerna
- Neurologiska polikliniken sköts på Vasa centralsjukhus och som närmottagning i Jakobstad enligt behov

- Effektivering av utrymmesanväntningen
- Fimlabs servicenätverk minskar
- Undervisningstandkliniken i Vasa avslutas
- Minskade köptjänster

Veckans konstupplevelse: Eemu Myntti (1890-1943)

Myntti föddes i Vasa 1890. Han började måla i unga år och studerade vid Finska konsthögskolan i Helsingfors. På 1920-talet började han fokussera på porträtt och målade ofta vänner och kollegor från finska litterära och konstnärliga kretsar. Hans målningar från denna period kännetecknas av sina djärva färger och uttrycksfulla penseldrag. Myntti dog i Helsingfors 1943 vid 52 års ålder. Hans verk anses nu vara ett av de viktigaste exemplen på finsk modernism.

Här hans tavla "Uimarannalla"

- Genom en effektivare användning av utrymmena kan hyreskostnaderna minskas

Laboratorieprovtagningsnätet inskränks (Fimlab)

- Längre avstånd för klienter
- Byprovtagningar stängs (Helsingby, Kvevlax, Solf, Replot), kunderna till Smedsby, Vasa
- Hemprovtagningarna på välfärdsstationer upphör (Bennäs, Esse, Larstro, Purmo), kunderna till Jakobstad
- Vörå och Lillkyro stängs, kunderna till Vasa, Laihela
- Korsnäs stängs, kunderna till

Malax

Höstens vaccinationer öppnades för bokning 1 november

Österbottens välfärdsområde öppnar tidbokningen till influensa-, corona- och pneumokock-vaccinationer den 1 november.

Vaccinationerna är avgiftsfria för personer som tillhör riskgrupperna i enlighet med THL:s rekommendationer.

Influsnavaccinationer erbjuds till personer som fyllt 65 år, personer som på grund av sjukdom eller behandling hör till riskgrupper, gravida, barn från 6 månader till 6 år, personer som inleder militärtjänst och den närmsta kretsen till personer som är speciellt mottagliga för

allvarlig influensa.

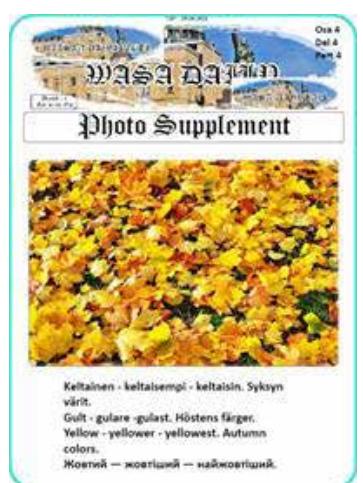
Boosterdosor av coronavaccin erbjuds till personer som fyllt 65 år, personer över 18 år som tillhör riskgrupper och personer som fyllt 12 år med kraftig immunbrist.

Pneumokockvaccinationer erbjuds till personer mellan 65 och 84 år som lider av astma eller kronisk obstruktiv lungsjukdom, personer under 75 år som lider av svår njursjukdom, personer under 75 år med kraftig immunbrist, personer som genomgått stamcellstransplantation och barn under 5 år.

Tidsbokning görs i första hand elektroniskt på webbplatsen för Österbottens välfärdsområde.

För mer information se webbplatsen för Österbottens välfärdsområde, <https://osterbottnensvalfard.fi/>

Internationella samsidskonstnärer Valentina Gelain och Bekim Hasaj presenterar en

Fotobilaga på sid 25

Här finns vi:
www.vpress.ovh

Höstens färger

gemensam utställning i Vasa konsthall

Dripping Cavities, en gemensam utställning med internationella samtidskonstnärer Valentina Gelain och Bekim Hasaj, öppnar i Vasa konsthall den 4 november. Utställningen är den första för båda konstnärerna i Vasa konsthall.

Gelain och Hasaj har bosatt sig i Maalahti och verken i utställningen är inspirerade av

Österbottens region och omgivningar. Hasaj presenterar sin pågående forskning kallad Scanning Landscape, där han försöker representera landskapet utanför dess konventionella historiska ram. Gelainis tvärteckningsverk The Grey Hour avslöjar hur vi kan relatera till vår miljö känslomässigt och uttrycka vårt inne mentala tillstånd.

Utställningen är multikontinuerlig och består av verk av videokonst, fotografi, måleri, digital och plastisk konst. Den följer meditationens gång och utforskar möten och korsningar med existerande verklighet.

Utställningen är öppen till 14 januari 2024.

Svenska veckan 2023: En hyllning till det svenska kulturarvet i Finland

Svenska veckan 2023 står redo

att fångla besökare med en spektakulär händelse för att fira det svenska kulturarvet i Finland. Med en uppradering från 18 till 28 orter, inklusive Vasa och Korsholm, lovar årets program en omfattande och mångsidig inblick i den svenska kulturens rika mångfald. Arrangerad av Folktinget, strävar evenemanget efter att skapa en bro mellan språköar och erbjuda kulturupplevelser till samhällen som inte alltid har tillgång till traditionella kulturinstitutioner.

För dem som inte känner till dess ursprung är Svenska veckan resultatet av en idé som föddes inför år 2000, när Helsingfors valdes som en av Europas kulturhuvudstäder. Det som en gång började som ett projekt med namnet "Rötter, Röster, Rum" har nu utvecklats till en vecka fylld med en mängd olika evenemang på svenska språket, inte bara i huvudstadregionen utan även runtom i Svenskfinland. Denna utveckling har varit möjlig genom det fantastiska samarbetet mellan Folktinget och flera lokala aktörer sedan 2006.

Med ett program som sträcker sig över hela veckan, från måndag den 6 november till söndag den 12 november, kommer Svenska veckan att erbjuda ett brett spektrum av kulturella aktiviteter och evenemang. Dessa inkluderar konstutställningar, teaterföreställningar, musikevenemang, litterära samlingar och mycket mer, med fokus på att involvera både unga och gamla. Genom att göra programmen tillgängliga i skolor och daghem strävar man efter att ge alla barn och ungdomar möjlighet att delta och ta del av det berikande kulturutbudet.

Ett betydande antal organisationer och aktörer har gått samman för att göra årets evenemang till en succé. Med Kulturrösterbotten / SÖFUK i spetsen har städer som Vasa och Korsholm samlat sina resurser för att skapa ett fantastiskt och varierat programutbud. Bland de deltagande aktörerna finns Vasa stad, Korsholms kommun och flera andra betydande organisationer som spelar en avgörande roll i att föra kulturen närmare människors vardag.

För dem som är intresserade av att delta i Svenska veckan, finns det fullständiga programmet tillgängligt på Svenska veckan-webbsidan, där man kan hitta detaljer om varje evenemanget och aktivitet. Oavsett om man är svensk- eller finskspråkig, strävar vi efter att erbjuda en uppslukande och inkluderande kulturell upplevelse för alla.

Svenska veckan 2023 är en hyllning till det svenska kulturarvet i Finland och bjuder in alla att uppleva och delta i denna enastående vecka fylld med kultur och gemenskap. Välkommen att vara en del av denna färgsprakande fest!

Programmet hittas här:
Svenskaveckan.fi

Vasa blir en cykelstad

I Vasa pågår ett cykelutvecklingsprojekt vars mål är att göra staden ännu mer cykelvännlig. Som en del av projektet byggs 50 kilometer högklassiga gång- och cykelvägar i Vasa.

Som en del av detta projekt finns det nu vägvisare för cyklister på många håll i staden.

Vägvisarna leder förutom till olika stadsdelar också till de viktigaste idrotts- och fritidsplatserna, läroanstalterna och sevärdheterna.

Det finns drygt 600 vägvisare totalt, och de är placerade längs sju huvudcykelleder på olika håll i staden, ända från Sundom till Västerängen och från Gamla Vasa till Strömsö.

Enligt THL har finländarnas regelbundna alkoholkonsumtion minskat

Finländarnas regelbundna alkoholkonsumtion har minskat un-

der 2020-talet. Andelen av dem som drack alkohol varje vecka eller mer minskade från 52 procent till 48 procent hos män och från 29 procent till 22 procent hos kvinnor mellan 2016 och 2023.

Det framgår av THL:s Dryckesvaneundersökning, som sedan 1968 genomförts regelbundet vart åtonde år. "Att minska alkoholkonsumtionen är bra för befolkningens hälsa och välbefinnande.

Det är nödvändigt att stödja den fortsatta goda utvecklingen med alkoholpolitiska åtgärder som minskar skadorna och begränsar tillgången och konsumtionen av alkoholdrycker – d.v.s. genom att bibehålla de nuvarande procentsatserna för alkoholdrycker som säljs i butik och den höga beskattningen av alkoholdrycker." säger THL-forskningsprofessor Pia Mäkelä.

De, som vet litet mera är De, som läser Wasa Dagblad

**De som dricker oftast
är män i åldern 55–69 år**

Sex procent av männen och två procent av kvinnorna drack alkohol minst fyra gånger i veckan 2023. De som drack mest var män i åldern 55–69 år. 62 procent av dem använde alkohol minst en gång i veckan och 11 procent fyra gånger i veckan eller mer. Andelen nyktra personer i befolkningen låg kvar på samma nivå 2016 och 2023, runt 10 procent för män och 14 procent för kvinnor.

– Andelen nyktra minskade länge, men minskningen upphörde i början av 2000-talet, då något mindre än en tiondel av de tillfrågade var nyktra, säger specialistforskaren Janne Härkönen från THL.

"Efter detta har abstinensen blivit något vanligare, särskilt bland kvinnor och personer under 55 år. Avhållsamhet blev vanligare före 2016 än efter." (THL.fi)

Kronvikvägen får en cykelväg

En ny 2,6 kilometer lång cykelväg byggs på Kronvikvägen i Sundom mellan Sandomvägen och Vanhan Kronvikvägen. Arbetet startade måndagen den 23 oktober 2023, cykelbanan tas i bruk nästa sommar, men asfalteringen ska vara klar först 2025.

Återkallelse: Salmonella i Alesto pistagenötter - Lidl ber att få returnera produkterna

Lidl har meddelat att man drar tillbaka ett parti rostade och skalade pistagenötter av märket Alesto från marknaden på grund av salmonelladetektering. Enligt releasesen gäller återkallelsen pistagenötter som säljs i 70 grams blå påsar, med ett bäst-före-datum 20 maj 2024. Tidigare togs de saltade pistagenötterna av samma märke ur försäljning den 24 oktober 2023, och nu sträcker sig återkallelsen även till den osaltade versionen.

Det aktuella partiet har sålts i alla Lidl-butiker i Finland. Lidl uppmanar kunder som har köpt de aktuella pistagenötterna att lämna tillbaka produkterna till närmaste Lidl-butik, där priset på produkten återbetalas. Lidl beklagar eventuella olägenheter och har uttryckt att de kommer att sträva efter att säkerställa säkerheten och kvaliteten på sina produkter i framtiden.

Mindre än hälften av alla vuxna motionerar tillräckligt

Mindre än hälften av männen och kvinnorna över 20 år motionerar enligt rekommendationen för hälsomotion. 46 procent av männen och 38 procent av kvinnorna motionerar tillräckligt.

Rekommendationen för hälsomotion omfattar motion både

i arbetet, på arbetsresan och på fritiden. Rekommendationen uppfylls om man per vecka rör på sig

i minst 2 h 30 min på ett sätt som höjer pulsen, eller i minst 1 h och 15 min så att man blir andfådd och

genom att upprätthålla muskelkonditionen och rörelsekontrollen minst 2 gånger i veckan.

Äldre personer motionerar allra minst: 31 procent av männen och 23 procent av kvinnorna som fyllt 75 år motionerar enligt rekommendationen. Rekommendationen om hälsomotion uppnås bäst bland män i åldern 20–39 år, av vilka 52 procent rör på sig tillräckligt.

Det är positivt att tre av fyra finländare ändå berättar att de motionerar något på fritiden. På befolkningsnivå motsvarar detta över tre miljoner personer som motionerar. På fritiden till exempel går man, cyklar, fiskar, jägar eller utför lätt trädgårdsarbeten. Betydligt färre vuxna motionerar ändå enligt rekommendationen för hälsomotion.

Tid som tillbringas framför skärmen minskar mängden fysisk aktivitet. 45 procent av männen och 39 procent av kvinnorna sitter på fritiden framför en skärm mer än tre timmar per dag. (THL.fi)

Korsholm-fest

Firandet av Korsholms födelse närmar sig. 18.11.23 kl. 10-15 ordnas en fest som är öppen för alla i Botniasalen och de första 675 personerna bjuds på festligt bakverk. Där finns program för alla åldrar. En utställning där ett 100-tal lokala föreningar och företag presenterar sig. Livsmeldesmarknaden. Buu-klubben, brandbilsintroduktion, musiksko-

lans dansgrupp, Sunny Singers, historieutställning. Det vill säga, verkligen något för alla. För mer information, besök www.korsholm.fi.

Fotoklubben Knäppisarna

firar 20-årsjubileum men en intressant fotoutställning i Konsthalen

Berndt Lindholm: Utställningen på Tika-noja öppnades 20.10.

Berndt Adolf Lindholm (1841-1914) var en finlandssvensk landskapsmålare som anses vara en av pionjärerna inom finskt utomhusmåleri.

Han föddes i Lovisa, Finland, och studerade vid Åbo konstscola och Konsthögskolan i Düsseldorf. År 1876 belönades han med en medalj vid Centennial Exposition i Philadelphia och mot tog det finska statens pris året därpå. Samma år bosatte han sig i Göteborg och blev intendent för stadskonstsamlingen 1878.

Lindholms målningar präglas av sin realism och känsla för detaljer. Han målade ofta kustscener, men han målade också skogar, berg och andra landskap. Hans verk är känt för sin användning av ljus och skugga, och för dess atmosfäriska effekter.

Berndt Lindholm var en begegåvad och inflytelserik konstnär som spelade en stor roll i utvecklingen av det finländska landskapsmåleriet. Hans verk fortsät-

Denna tidning kan man läsa var som helst som här i Sibbo skärgård

ter att beundras av konstälskare rådande uppfattningen om klimatförändringar och förlust av över hela världen.

Tikanoja

Under höstsäsongen visar Tikanojas konsthems i Vasa äldre mäleri i en konsthistorisk utställning. Utställningssalarna fylls med målningar av Berndt Lindholm

"Berndt Lindholm – Stigar i landskapet"

20.10.2023–21.4.2024

biologisk mångfald som separata frågor är inte bara kortsliktig utan också farlig. Naturens invecklade

väv är sådan att alla skador tillfogas en komponent som potentiellt kan utlösa en dominoeffekt som återkommer över hela ekosystemet. Det är absolut nödvändigt att vi förstår den viktiga sammanlänkningen av dessa kriser och erkänner att en lösning på den ena kräver att vi åtgärdar den andra.

Det djupa ömsesidiga beroendet mellan natur och klimat understryks i ledaren. Den skarpa verkligheten att avskogning och förändringar i markanvändningen, främst drivna av mänskliga aktiviteter, bidrar till den snabba utarmningen av naturresurser

kan inte underskattas. När jorden fortsätter att värmas upp, vilket förvärrar extrema väderhändelser och eskalerande skogsbränder, störs ekosystemets bräckliga balans ytterligare, vilket leder till en skadlig cykel av miljöförstöring.

Utöver dess omedelbara miljökonsekvenser sträcker sig följderna av denna kris till mänskors hälsa. Den stigande temperaturen, tillsammans med ökade föroreningsnivåer och spridningen av infektionssjukdomar, utgör ett allvarligt hot mot det globala välbefinnandet. Det blir allt mer uppenbart att störningen av den biologiska

mångfalden inte bara äventyrar

Klimat, natur och hälsa hör ihop

I en rungande uppmaning till handling presenterar den nyligen publicerade ledaren i Journal of the American Medical Association Internal Medicine en avgörande insikt som ofta har förbisatts: den ouplösliga kopplingen mellan klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och mänskors hälsa. Med det otvetydiga deklarationen av den globala miljökrisen som en hälsönödsituation uppmanas världen att ompröva sin inställning till dessa sammankopplade utmaningar.

Nyckelbokskapet levereras av över 200 hälsotidskrifter är tydligt: den

livsmedelssäkerhet och näring för en betydande del av den globala befolkningen som är beroende av vilda arter för näring och försörjning.

Uppmaningen till Världshälsor-organisationen (WHO) att officiellt utse klimat- och naturkrisen som en global hälsokris har djupgående konsekvenser. En sådan förklaring skulle fungera som en uppmaning till politiska ledare och globala intressenter, vilket skulle signalera hur brådskande och allvar situationen är. Det skulle betona nödvändigheten av omedelbara, kollektiva åtgärder, och uppmana det internationella samfundet att prioritera bevarandet av vår naturliga miljö som en oumbärlig komponent för att skydda mänskors hälsa och välbefinnande.

Den här ledaren tjänar som en kraftfull påminnelse om att de utmaningar vi står inför idag inte är isolerade problem utan mångfasetterade kriser som kräver ett integrerat och holistiskt förhållningssätt. Om vi ska säkra en hållbar framtid för kommande generationer är det absolut nödvändigt att vi erkänner det invecklade samspelet mellan våra handlingar, den naturliga världen och mänskligentens välbefinnande. Tiden att agera är nu och ett samlat globalt samarbete är avgörande för att hantera klimat- och naturkriserna som brådskande prioriteringar på den globala agendan.

NUNNIA JA KONNIA (The Sisters Act)

14.9. - 30.12.23

Storalånggatan 53

www.vaasankaungintteatteri.fi

WASA TEATER

"Vänd om min längtan"

Musikal

5.9.23 - 4.5.24

www.wasateater.fi

PIRKANPOHJA KONSTCENTER, Etseri

Eemu Myntti Konsträffar

HÖSTUTSTÄLLNING 20.9.2023–

13.12.2023

NOVEMBER 22/11, 29/11.

13/12 DECEMBER. från 15.00 till 18.00

Sällan skadade målningar och grafik från Eemu Myntti-samlingen.

<http://www.ahtari.fi/pirkankohja/>

TIKANOJA

"Stigar i landskapet"

Berndt Lindholm's utställning
20.10.23-21.4.24

STADSTEATERN

"NOKIA"

Ensi.iltä Romeosalissa

3.11.2023 klo 18

Tarina jättiläisen noususta ja tuhosta

vaasankaungintteatteri.fi

ATENEUM

FÄRG & LJUS – ARVET EFTER IMPRESSIONISMEN

20.10.2023–25.2.2024

Utställningen presenterar impressionistisk och neoimpressionistisk konst från perioden 1860–1916. Utställningen jämför de främsta namnen inom den internationella konsten med den finländska färgkonstens korta men intensiva blomstringstid.

BOKMÄSSAN I HELSINGFORS

26.-29.10..2023

<https://kirjamessut.messukeskus.com/>

JEPPISLIT

1–15.11.2023

För dig som älskar litteratur!

Stadsbiblioteket i Jakobstad

Brand andra Kjell Westö, Satu Rämö, Ellen Strömberg, Mere-

Evenemang

KUNTSIS MUSEUM FÖR MODERN KONST

Linjens dimensioner

9.9.23 - 14.4.24

Hur konstnärer arbetar med linjen, där dess form sätter sig som en enkel penn- och kolteckning eller som en rumslig installation. Linjens variationer kan ses i gruppställningen på Kuntsi museum för modern konst. Både finländska och internationella samtidskonstnärer – 18 konstnärer och grupper av konstnärer – presenterar sig själva som en del av sitt konstnärliga arbete.

VASA STADSTEATER

te Mazzarella., Philip Teir, Ralf Andtbacka, Emma Ahlgren och Emma Kanckos.

<https://jeppislit.fi/>

FINLADS NATIONALGALLERI KIASMA, HELSINGFORS

GRATISDAG 3.11.23 KL 10-20
<https://kiasma.fi/sv/>

LITTFEST

Råvåspråkig litteraturfestival
Årets tema är "Budskap"
16-18-11.23

fjorton års ålder gav hon sig av till Vasa med ansvar för att sälja plankor, en resa fylld av svårigheter och hinder. Men trots motgångarna visade hon en oöverträffad mod och beslutsamhet som skulle komma att präglia resten av hennes liv.

KORSHOLMS FEST I BOTNIA-HALLEN 18.11.2023

År 2023 firar Korsholm ett dubbelt jubileumsår. Det har gått 675 år sedan Korsholm nämndes för första gången i en officiell skrift och dessutom firar kommunen 50 år i sin nuvarande form.

18.11 ordnar kommunen en stor Korholmsmässa i Botniahallen dit föreningar och företag bjuds in för att visa upp sin verksamhet för allmänheten.

Historia

Maria Lovisa Björk-skog

Denna text bygger på en artikel skriven av J- H- publicerad i Vasa-bladet den 27.8.1940.

Maria Lovisa Björkskog (Björknäs) föddes den 6 november 1846 och avled den 16 augusti 1940. Hon var längen den äldsta innehavaren i Pörtom Under sitt nästan århundrade långa liv visade hon sig vara en kvinna av enastående uthållighet och styrka. Född in i en tid präglad av hårt arbete och prövningar, fick hon tidigt lära sig vikten av att ta ansvar och att kämpa för sin överlevnad.

Hennes barndom präglades av arbete snarare än lek. Redan vid en späd ålder drogs hon in i hemindustrin, och hennes uppväxt blev en ständig kamp för att hjälpa till med försörjningen. Vid

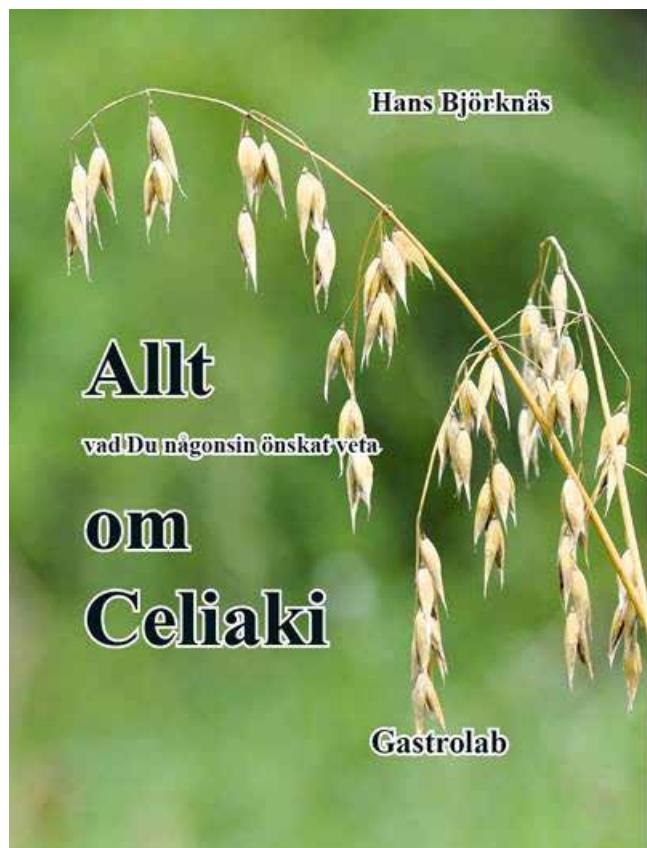

När hon så småningom gifte sig, blev det tydligt att hon skulle bli den största försörjaren i familjen. Med en make som hade svårt att bidra ekonomiskt, föll ansvaret tungt på hennes axlar. Hon lät sig dock inte avskräckas. Med uthållighet och ihärdighet arbetade hon hårt för att samla videbark och kåda, som hon sedan forslade till Vasa på egen hand, gående hela vägen till fots.

Hennes ovanliga styrka visade sig inte bara i det fysiska arbetet, utan även i hennes förmåga att vara en pålitlig och klok rådgivare för samhället runtomkring. Hon blev känd som en person som visste lösningar på nästan allt, och männskor sökte henne för råd och hjälp vid alla möjliga tillfällen.

Även när hon så småningom köpte sitt eget hemman och hoppades på en trygg framtid för sig och sin familj, drabbades hon av olyckliga omständigheter. Trots att hon hamnade på bar backe visade hon en osviklig värdighet och mod i att hantera livets prövningar.

Hennes långa liv var enastående inte bara på grund av hennes arbete och kamp, utan också på grund av hennes inre styrka och värdighet. När hon slutligen lämnade denna värld, lämnade hon efter sig ett arv av hårt arbete, envishet och en oändlig kärlek till sina medmänniskor. Maria Lovisa Björkskog, en av Pörtoms mest framstående invånare, kommer alltid att vara ett levande exempel på mod och uthållighet för kommande generationer.

www.adlibris.fi

Klimat- förändringen

Klimat- och miljökris: ett globalt hälsönödläge

I en ledande ledare publicerad den 25 oktober 2023 uppmana de över 200 hälsotidskrifter FN, politiska ledare och vårdpersonal att inse att klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald är en odelbar kris och måste hanteras tillsammans för att bevara hälsan och undvika katastrofer.

Ledartikeln, publicerad i Journal of the American Medical Association Internal Medicine,

säger att "den övergripande miljökrisen nu är så allvarlig att den är en global hälsönödsituation."

Författarna till ledaren hävdar att världen för närvarande reagerar på klimatkrisen och naturkrisen som om de var separata utmaningar, men detta är ett "farligt misstag". De påpekar att de två kriserna är sammankopplade och att skador på ett delsystem kan skapa återkoppling som skadar ett annat.

Till exempel är avskogning och

annan markanvändningsförändring nu den främsta drivkraften för naturförlust, men klimatförändringarna förvärrar dessa problem. Stigande temperaturer och extrema väderhändelser leder till fler skogsbränder och torra, som i sin tur förstör växterna och leder till jorderosion. Detta minskar kollagringen, vilket leder till mer global uppvärmning.

Ledaren belyser också de direkta effekterna av klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald på människors hälsa. Stigande temperaturer, extrema väderhändelser, luftföroreningar och spridningen av infektionssjukdomar är några av de stora hälsohotens som förvärras av klimatförändringarna.

Dessutom har förlusten av biologisk mångfald en negativ inverkan på livsmedelssäkerhet och näring. Ungefär en femtedel av männskor är beroende av vilda arter för föda och deras försörjning, och nedgången i vilda djur är en stor utmaning för dessa populationer.

Författarna till ledaren avslutar med att uppmana Världshälsoorganisationen (WHO) att förklara klimat- och naturkrisen som en global hälsönödsituation. De hävdar att detta skulle skicka en

stark signal till världen att dessa kriser är allvarliga och brådskande och att de kräver omedelbara åtgärder.

Ledaren är en kraftfull påminnelse om att klimat- och naturkriserna inte bara är miljöproblem; de är också hälsoproblem. Det globala samfundet måste vidta brådskande åtgärder för att hantera dessa kriser för att skydda människors hälsa och välbefinande.

Hälsa

136 frågor om celiaki

I Finland har omkring 2% av befolkningen denna sjukdom, men fler än varannan vet inte om det. Dessutom har sannolikt lika många människor till en glutenintolerans av annat slag, med samma symtom som vid celiaki. Detta är anledningen till varför det är så viktigt att sprida kunskap om sjukdomen och dess behandling.

Denna bok, 136 frågor och svar om celiaki, finns här:

<https://vpress.ovh>

Ryssland

Sputnik-vaccinet ger inte mera något skydd

Det är sällan som negativa nyheter publiceras i ryska tidningar, det vill säga nyheter negativa för Ryssland.

I ett av de senaste numren av tidningen Gazeta finns dock en intervju med en rysk virusforsare och akademiker, Alexander Ginzburg, som berättar att Sputnik-vaccinet inte mera har någon skyddande effekt. Skyddet började snabbt avta sommaren -22 och är nu obefintligt.

Och nu finns det inte någon anledning att varccinera sig i Ryss-

land, säger akademikern,

Men han tillägger att en ny version av Sputnik håller på att Ukraina för att organisera upp-utvecklas, och att denna kan ges loppen via näsan.

Putin anklagar CIA för att ha orsakat kravallerna i Dagestan

Rysslands president Vladimir Putin anklagade den 31 oktober CIA för att ha orsakat kravallerna som inträffade i Dagestan den 29 oktober.

Bild från Makhachkala

Upploppen började när flera tusen människor bröt sig in på flygplatsen i Makhachkala, dit ett reguljärt flyg från Israel var tänkt att anlända. Folk kom med anti-israeliska skyltar och skrek slagord till stöd för Palestina. Till följd av sammandrabbningarna skadades 20 personer, varav en polisman dog.

Putin sa att uppluppen inspirerades av västerländska underrättelsjetjänster, och att de spreds

via sociala medier. Han sa också vägrade uppfylla sina skyldigheter.

Men han tillägger att CIA hade använt agenter i ter gentemot ryska motpartier. Och de trodde att de inte skulle bli rörda. Vi ger er sanktioner, och vi ger den ukrainska regimen vapen, men rör inte vår egenedom, eller låt oss åtminstone sälja den med vinst. Fy fan, inte pengar!

Och tack för de investeringar som nu fungerar för Ryssland och fyller dess budget. En stark budget innebär hjälp för fronten. I detta avseende bidrar även de meninglösa danskarna till moderna ryska vapen.

Ukraina

Volodymyr Zelenskyy:

Varje gång jag träffar våra soldater ser jag inte bara en beredskap att försvara Ukraina, utan en beslutsamhet att vinna detta krig – president Volodymyr Zelenskyy tal

3 november 2023

Jag önskar god hälsa till alla ukrainska män och kvinnor!

Idag hade jag äran att besöka och hälsa våra soldater – artilleri, missilstyrkor och ingenjörstrupper. Idag är den professionella dagen för dessa grenar av militären. Jag belönade våra försvarare med statlig utmärkelse och uttryckte min tacksamhet till deras befälhavare. Jag vill säga till varje artillerisoldat, varje missilstyrkekrigare och varje ingenjörstruppmedlem – ni är verkligen vår ryggrad, ryggraden i alla försvars- och säkerhetsstyrkor. Det är det som gör det möjligt för alla att vara motståndskraftiga och specificerade divisioner för att gå framåt, för att avancera i frontlinjen och för att få nya positioner varje dag. Var femhundra meter, varje kilometer som våra killar passerar, är nya operativa kapaciteter för Ukraina, särskilt för våra missiler. I höst har vi för övrigt uppnått goda och mycket viktiga resultat i att förstöra de ryska luftvärnssystemen och fiendens stridsflygplan. Vi kommer att fortsätta detta arbete och jag tackar alla som hjälper oss med detta.

Vad är det här för ett hus?

Första veckans hus:
Apotekshuset intill kyrkan

PensilSketch

Jag beordrade en ombildning av ledningsstrukturen för de väpnade styrkorna i Ukraina – jag utnämnde överste Serhiy Lupanchuk till ny befälhavare för specialoperationsstyrkorna i Ukrainas väpnade styrkor. Han är en erfaren officer, en stridsofficer, rätt befälhavare och någon som kan tillföra större makt till våra specialoperationsstyrkor. Vi ser fram emot nya resultat. General Viktor Khorenko, som ledde de specialoperationsstyrkorna, kommer att fortsätta att utföra speciella uppgifter som en del av försvarsunderrättelsetjänsten vid Ukrainas försvarsministerium.

Jag höll ett förberedande möte om nästa vecka – politiskt arbete och våra steg tillsammans med Europeiska unionen. Vi använder varje dag för att lägga till substans i förberedelserna inför beslutet att inleda förhandlingar om vårt lands anslutning till Europeiska unionen. Vi förstår tidsgränserna och politiska steg tydligt. Och idag undertecknade jag en viktig lag angående nationella gemenskaper. Vi har implementerat ytterligare ett kriterium för vår europeiska integration. Ytterligare garantier för nationella samhällen i Ukraina, ytterligare garantier för vår rörelse mot Europeiska unionen. Vi fortsätter vårt arbete med att implementera Europeiska kommissionens rekommendationer.

Och en sak till.

Varje gång jag träffar våra soldater – de i frontlinjen, de som förbereder sig för att återvända till fronten, de som förtjänar statliga utmärkelser... Varje gång jag träffar dem ser jag inte bara en beredskap att försvara Ukraina utan en beslutsamhet att vinna för Ukraina. Att vinna i

denna krig. Vi har vår del att göra. Det är vårt behov. Jag minns väl hur folk mårde den 24 februari och i början av det fullskaliga kriget. Jag minns vad som sades och vem som sa det. Vem trodde och vem tog fel genom att inte tro på Ukraina. Det är viktigt att vara lika självhänt i Ukraina nu som vi var då. Ryssland ville ha Kiev, men de tvingades fly. De ville ha Charkiv och hävdade att den

var en rysk stad, men vår Charkiv är och kommer alltid att vara fri. Detsamma gäller Cherson. Detsamma gäller Odesa. Och vi kommer inte att överge vårt folk i de ockuperade områdena – jag vill att de ska höra detta nu. Det handlar om miljontals öden. Alla våra partners vet vad som behövs... För fronten, för vår himmel, för våra städer och för vår rörelse.

Jag tackar alla i världen som hjälper till! Jag tackar alla som kämpar och arbetar för Ukraina!

Ära till Ukraina!

Licens: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. Länk: www.president.gov.ua

Kåseri

Det är billigt att tänka

Ärade sällskap, dam och herr, och alla ni som är här för att lyssna på mitt tänkvärda kåseri. Idag ska vi dyka in i den fascinerande världen av hjärnans ekonomi och dess anmärkningsvärd förmåga att tänka sig genom tillvaron utan att bränna en förmögenhet i energi.

Ni kanske har hört det sägas att hjärnan är som en ständig pulsande kraftverk, ett elektriskt monster som slukar energi snabbare än en student på en

Veckans astronomiska bild

NASA Unveils Celestial Fireworks as Official Hubble 25th Anniversary Image.jpg

The star cluster Westerlund 2 in the Milky Way galaxy, with an estimated age of about one or two million years. It contains some of the hottest, brightest, and most massive stars known. The cluster resides inside a stellar breeding ground known as Gum 29, located 20,000 light-years away in the constellation Carina.

 NASA, ESA, the Hubble Heritage Team (STScI/AURA), A. Nota (ESA/STScI), and the Westerlund 2 Science Team

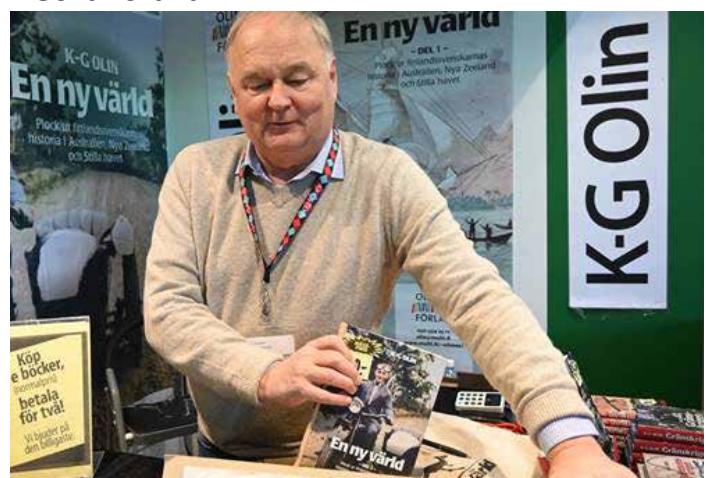
gratisbuffé. Men vänta, nu är det energinivå förblif oförändrad. dags att vända på bladet i ener- Så, här har vi det: en hjärna som gikalkylboken och upptäcka det tänker, funderar och kokar ihop fantastiska faktum: hjärnan är briljanta idéer, allt medan den faktiskt en ganska blygsam ener- knapp rör en fena när det gäller gikonsument!

Tänk er bara in i det här: hjär- en åskådare på en energisnål manan står för bara en femtedel av giker som trollar fram tankar ur den totala energiförbrukningen i tomma intet.

vår kära kropp. Det är som att den Vad kan vi då dra för slutsatser är den ansvarige ekonomichefen av detta energiska mysterium? Jo, i vårt biologiska företag, som sä- mina vänner, det verkar som om ger till våra andra organ: ”Hej, tänkande är den ultimata ekono- hej, kompisar, lugna ner er nu. Vi miska aktiviteten. Det är som att måste spara energi här!” vi har vårt eget inbyggda kraft-

Men nu kommer det mest im- verk, en liten tankegenerator som ponterande – och det är här det spinner guldtrådar av idéer utan blir riktigt spännande – oavsett att tömma vårt mentala plånbok. hur mycket vi funderar, analyse- Vi kan sitta här, tänka på livets rar, och klurar, så verkar hjärnans stora frågor, och ändå ha mer än

Veckans bild

K-G Olin har nu sålt 50.000 böcker. Och här säljer han fler, på bokmässan i Helsingfors i söndags.

tillräckligt med energi kvar för att planera vad vi ska äta till middag.

Och så har vi den bisarra paradoxen att ju mer vi tänker, desto mindre energi går faktiskt åt för varje tanke. Hjärnan blir som en finjusterad ekonomisk maskin, en tanke-Tesla om ni så vill, som presterar bättre och effektivare ju mer den tränas.

Så mina kära vänner, nästa gång ni sitter där och funderar över livets mysterier, kom ihåg att ni inte bara är några tänkande varelser. Ni är energisnåla, hjärngymnastiserande mästare som tar ekonomin till nya höjder varje gång ni väver ihop en tanke.

Så, fortsätt tänka, klura och analysera – ni kan vara säkra på att er hjärnas energikalkyl aldrig kommer att lämna er med en obalanسرad budget. Tack och adjö!

Tidsfördriv

Matematiskt problem

Se på bilden ovan. Skriv in två siffror (mellan 1 och 9), men inget annat. Resultatet måste bli 50.

Och här är lösningen:

Humor för 100 år sedan

Parisresa, med eller utan fru

— Ni far så ofta till Paris. Huru mycket kan en sådan resa egentligen kostा?

— Det beror på. Om jag far med min fru på cirka tre veckor kostar det omkring

10000:— mk men far jag ensam behöver jag minst 20000:

—

—oo—Antiken

— Det är högst märkligt att konsten hos de gamla gre-

Nästa vecka:

Photo Supplement

Bokmässan

På konstutställning

— Här ser du nu, Stina huru dyrt det nuförtiden är. Där är en korv, en hålkaka och tre potäter och de ha panna att ta för det 3,000: —. De skulle ätminstone ha kunnat lagt till en kanister eestiläistä sprit och något kilo fläsk.

Hovnarren nr 4, 1924

kerna stod så högt, särskilt då man tänker på att det då förtiden icke fanns någon antik att taga till mönster.

—oo—

Filosofi.

I ett sällskap talades om den olika dödlighetsprocenten på olika delar av jorden. En ung man infaller plötsligen: — Ja, men det där är ju nonsens. Dödlighetsprocenten är naturligtvis lika över hela jorden, för det finns ju bara ett dödsfall per individ överallt.

—oo—

Friade inte

— Vad har herr Andersson gjort dig då du inte kan fördra honom?

— Jag kan inte tåla honom. Kan du tänka dig, jag hade beslutat

ge honom en korg, men han friade aldrig.

Trafikväsendet.

— Nog är det fan, det heter alltid att trafikväsendet går framåt, men jag kommer aldeles som förr alltid försent till tågen.

—oo—

Tomflaskor

En polis har undersökt herr Peterssons lokal utan att finna något. Till slut hittar han dock en

Från läsarna

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt kommer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till:

wasadagblad@gmail.com

Annonsera i WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermodärna dags-tidning.

Annonspriset är 6 €/spaltmillimeter. Standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 30% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com

som jpg, tiff eller png, annonserna förminskas sedan till spaltbredd 46 mm.

Operaupplevelser

Hundratals operor - som kan avnjutas hemma:

Det är inte alls så lätt gå på opera. Det är långt till Helsingfors och till de stora operahusen i London och New York. Men vi kan ändå njuta av opera, virtuellt, och besöka världberömda operahus. Via denna sida kan vi se många av de bästa operorna framförda av världens främsta operasångare. Välkommen med i denna grupp!

Gå till Facebook och skriv in *operaupplevelser* i sökrutan.

Wasa Dagblad

wasadagblad@gmail.com

Printed 1 €
Free on the Net

GPT3

ISSN 2954-2456

Nr 46 Sunday, November 5 2023

WASA DAILY - a modern newspaper with a layout from the 1870s. At that time, most newspapers had this format, corresponding to A4, and 4 pages. Lots of text, but no pictures at all, so there's a lot to read in 4 pages. The newspaper contains quotes from old daily newspapers, taken from the National Archives (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3 does some of the routine editorial work. Wasa Daily will continue to be published on Sunday mornings, but our aim is that it will eventually be published every day. The magazine can be read online for free, printed single issues cost 1 €. Advertising price 6 €/ millimeter, but standard ads are cheaper (25 mm high=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Repeated ads = 50% discount). Send ads to wasadagblad@gmail.com as jpg, tiff or png, the advertisements are then reduced to a column width of 46 mm. If the advertisement does not fit, we will contact you (space is limited). Editor-in-Chief: Hans Björknäs. Mail: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Vasa, telephone +358-40-5462455. E-mail: wasadagblad@gmail.com

Вітаємо всіх українців у Ваасі! Сподіваємося, вам тут сподобається і навіть залишитесь після закінчення війни в Україні! A warm welcome to all Ukrainians in Vaasa! We hope you will enjoy yourself here and even stay after the war in Ukraine is over!

News

The welfare area's development means winding down

In the plan for next year:
Specialized healthcare in Jakobstad is being reshaped

- More remote receptions
- Gynecology becomes part of centralized maternity and contraceptive advice
- Surgical procedures that are now carried out in the operation unit are moved to Vasa, the largest volume in cataract

- The neurology outpatient clinic is run at Vaasa Central Hospital and as an outpatient clinic in Jakobstad as needed

Art experience of the week:

Eemu Myntti

Eemu Myntti (1890-1943)

Myntti was born in Vaasa in 1890. He began painting at a young age and studied at the Finnish Art Academy in Helsinki. In the 1920s, he began to focus on portraiture, often painting friends and colleagues from the Finnish literary and artistic circles. His paintings of this period are characterized by their bold colors and expressive brushwork. Myntti died in Helsinki in 1943 at the age of 52. His work is now considered to be among the most important examples of Finnish modernism.

Here: Saarijarvi

- Making the use of space more efficient
- Fimlab's service network is shrinking
- The teaching dental clinic in Vaasa is closed
- Reduced purchasing services
- Through a more efficient use of the spaces, rental costs can be reduced

- The laboratory sampling network is reduced (Fimlab)
- Longer distances for clients
  - Village sampling is closed (Helsingby, Kvevlax, Solf, Replot), customers to Smedsby, Vaasa
  - Home sampling at welfare stations ceases (Bennäs, Esse, Larsmo, Purmo), customers to Jakobstad
  - Vörå and Lillkyro are closed, customers to Vaasa, Laihela
  - Korsnäs closes, the customers to Malax

Autumn vaccinations

open for booking on 1 November

The Ostrobothnian welfare area opens appointments for flu, corona and pneumococcal vaccinations on November 1.

The vaccinations are free of charge for people who belong to the risk groups in accordance with THL's recommendations.

Influenza vaccinations are offered to people over the age of 65, people who due to illness or treatment belong to risk groups, pregnant women, children from 6 months to 6 years, people starting military service and the closest circle of people who are particularly susceptible to severe influenza.

Booster doses of corona vaccine are offered to people over the age of 65, people over the age of 18 who belong to risk groups and people over the age of 12 with severe immunodeficiency.

Photo Supplement on page 25

Autumn Colours in Vaasa

THE KING'S RING
BEING A ROMANCE OF THE
DAYS OF
GUSTAVUS ADOLPHUS
AND THE THIRTY YEARS' WAR
TRANSLATED FROM THE SWEDISH
DISH OF
ZACHARIAS TOPELIUS
BY
SOPHIE ÖHRWALL AND HERBERT ARNOLD

Part 28:

The reader knows that the threads of this story are tied to the same ring, but we have several reasons for saying that this ring was made of copper.

On the evening after the battle, Duke Bernhard sent his soldiers with torches to find the king's body; and they found it plundered and hardly recognisable under heaps of slain. It was taken to the village of Meuchen, and there embalmed. The soldiers were

all allowed to see the dead body of their king and leader. Bitter tears were here shed, but tears full of pride, for even the lowest considered it an honour to have fought by the side of such a hero.

"See," said one of Stälhandske's old Finns, loudly sniffing, "they have stolen his golden chain and his copper ring; I still see the white mark on his forefinger."

"Why should they care about a copper ring?" asked a Scotchman, who had lately joined the army, and had not heard the stories which passed from man to man.

"His ring!" said a Pomeranian. "Be sure that the Jesuits knew what was good for. The ring was charmed by a Finnish witch, and as long as the king wore it, he could not be hurt by steel or

Pneumococcal vaccinations are offered to people between the ages of 65 and 84 who suffer from asthma or chronic obstructive pulmonary disease, people under the age of 75 who suffer from severe kidney disease, people under the age of 75 with severe immunodeficiency, people who have undergone a stem cell transplant and children under the age of 5.

For more information see the website of the Ostrobothnian welfare area, <https://en.osterbottensvalfard.fi/>

Vaasa invests in cycling

A bicycle development project is underway in Vaasa, the goal of which is to make the city even more bicycle-friendly.

As part of the project, 50 kilometers of high-class pe-

destrian and cycle paths are being built in Vaasa. As part of this project, there are now signposts for cyclists in many parts of the city. In addition to different city districts, the signposts also lead to the most important sports and leisure venues, educational institutions and attractions. There are roughly 600 signposts in total, and they are placed along seven main cycle paths in different parts of the city, right from Sundom to Västerängen and from Gamla Vasa to Strömsö.

International contemporary artists Valentina Gelain and Bekim Hasaj present a joint exhibition in Vaasa Art Hall

Dripping Cavities, a joint exhibition of international contemporary artists Valentina Gelain and Bekim Hasaj, opens in Vaasa Art Hall on November 4. The exhibition is the first for both artists at Vaasa Art Hall.

Gelain and Hasaj have settled in Maalahti, and the works in the exhibition are inspired by the Ostrobothnia area and surroundings. Hasaj presents his ongoing research called Scanning

"Yes, your grace."

"Is he alive?"

"No, your grace."

The duke turned to another and gave several orders abstractedly. A few moments later, when he again looked at the king, he seemed to remember something.

"Was he a brave man?" he asked.

"He was one of Stälhandske's horsemen!" said the Finn with great pride.

"When did he fall, and where?"

"In the last struggle with the Pappenheimers."

"Go and search for him."

Duke Bernhard, who, sad and sorrowful, was watching the king's pale features, turned round at these words; he put his sound hand underneath his open buff waistcoat, and said to the Finn:

"Comrade, do you know one of Stälhandske's officers named Bertel?"

Landscape, where he tries to represent the landscape outside of its conventional historical framework.

Gelaini's interdisciplinary body of work The Gray Hour reveals how we can relate to our environment emotionally and express our inner mental state. The exhibition is multi-artistic and consists of works of video art, photography, painting, digital and plastic art. It follows the course of meditation and explores encounters and intersections with existing reality.

The exhibition is open until January 14, 2024.

Swedish Week 2023: A tribute to the Swedish cultural heritage

This magazine can be read anywhere

like here in the Sipo archipelago near Helsinki

heritage in Finland

Swedish Week 2023 is ready to captivate visitors with a spectacular event to celebrate Swedish cultural heritage in Finland. With an upgrade from 18 to 28 locations, including Vasa and Korsholm, this year's program promises a comprehensive and diverse insight into the rich diversity of Swedish culture. Organized by the Folktinget, the event aims to create a bridge between language islands and offer cultural experiences to communities that do not always have access to traditional cultural institutions.

For those who do not know its origins, Swedish Week is the result of an idea that was born before the year 2000, when Helsinki was chosen as one of Europe's capitals of culture.

What once started as a project called "Roots, Voices, Rooms" has now developed into a week filled with a variety of events in the Swedish language, not only in the capital region but also around Swedish Finland. This development has been possible through the fantastic collaboration between the Folkting and several local actors since 2006.

With a program spanning the entire week, from Monday 6 November to Sunday 12 November, Swedish Week will offer a wide range of cultural activities and events. These include art exhibitions, theater performances, music events, literary gatherings and much more, with a focus on involving both young and old. By making the programs available in schools and daycare centers, the aim is to give all children and young people the opportunity to participate and take part in the enriching cultural offer.

A significant number of organizations and actors have come together to make this year's event a success. With KulturÖsterbotten / SÖFUK in the lead, cities such as Vaasa and Korsholm have pooled their resources to create a fantastic and varied range of programs. Among the participating actors are the city of Vaasa, the municipality of Korsholm and several other significant organizations that play a decisive role in bringing culture closer to people's everyday lives. For those interested in participating in Swedish Week, the full program is available on the Swedish Week website, where details of each event and acti-

The duke's order was promptly obeyed by these exhausted soldiers, who had reason to wonder why one of the youngest officers should be searched for this night, when Nils Brahe, Winckel, and many other old leaders were lying uncared for in their blood on the battlefield. It was nearly morning when the searchers returned and reported that Bertel's dead body could not be found anywhere.

"Hum!" said the duke discontentedly; "great men have sometimes funny ideas. What shall I now do with the king's ring?"

The November sun rose blood-red over the field of Lützen. A new time had come; the Master had left, and the disciples had now to carry out his work alone.

II.—THE SWORD AND THE PLOUGH.

Silence reigned after the conclusion of the narrative; everyone was thinking of the great hero's fall, and not realising that the tale was ended. The old grandmother sat on the stuffed sofa in her brown woollen shawl, and near her the schoolmaster, Svenonius, with his blue handkerchief and brass spectacles. Captain Svanholm, the postmaster, who had lost a finger in the last war, was on the right; on the left pretty Anne Sophie, eighteen years old, with a high tortoise-shell comb in her long brown hair; and around them, on the floor or on stools, sat six or seven playful children, with mouths now wide open, as if they had heard a ghost story.

The first to disturb the silence was Anne Sophie, who sprang with a cry from her chair, stumbled, and fell into the schoolmaster's arms.

The entranced company, who were still at Lützen, were as much disturbed by this interruption as if Isolani's Croats had suddenly broken into the room. The postmaster, still in the midst of the battle, sprang up and trod heavily upon old grandma's sore foot with his iron heel. The schoolmaster was quite upset, not at all realising the value of the burden in his arms—perhaps the first and also the prettiest in his whole life; the children fled in all directions, and some crept behind the surgeon's high chair. But Andreas, who had just followed the Finnish cavalry in their charge over the trenches, seized the surgeon's silver-headed

Spanish cane, and prepared to receive the Croats at the point of the bayonet. Old Bäck was undisturbed; he produced his tobacco box, bit off a piece, and mildly said, "What is the matter with you, Anne Sophie?" The latter freed herself, blushing and embarrassed, from the schoolmaster's arms, and declaring that someone had pricked her with a pin, looked around for the culprit.

Old grandma, always quick to scent out mischief, immediately practised a method, and discovered that Jonathan had inserted a pin at the top of his rattan, and therewith upset his eldest sister, with the results just indicated.

TO BE CONTINUED---

vity can be found. Regardless of whether you are Swedish- or Finnish-speaking, we strive to offer an immersive and inclusive cultural experience for everyone. Swedish Week 2023 is a tribute to the Swedish cultural heritage in Finland and invites everyone to experience and participate in this unique week filled with culture and community. Welcome to be part of this colorful party! The program can be found here: Svenskaveckan.fi

According to THL, Finns' regular alcohol consumption has decreased

Finns' regular alcohol consumption has decreased in the 2020s. The proportion of those who consumed alcohol weekly or more decreased from 52 percent to 48 percent in men and from 29 percent to 22 percent in women between 2016 and 2023.

This is evident from THL's Drinking Habits Survey, which has been carried out regularly every eight years since 1968.

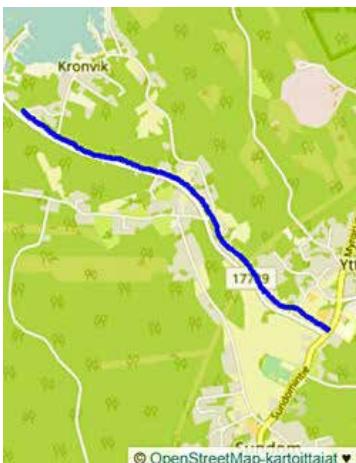
"Reducing alcohol consumption is a good thing in terms of the health and well-being of the population. It is necessary to support the continuation of the good development with alcohol policy measures that reduce harm and curb the availability and consumption of alcoholic beverages - i.e. by maintaining the current percentage limits for alcoholic beverages sold in stores and the high taxation of alcoholic beverages," says THL research professor Pia Mäkelä.

The most frequent drinkers are men aged 55–69

Six percent of men and two percent of women drank alcohol at least four times a week in 2023. The most frequent drinkers were men aged 55–69. 62 percent of them used alcohol at least weekly and 11 percent four times a week or more. The proportion of sober people in the population remained at the same level in 2016 and 2023, around 10 percent for men and 14 percent for women. "The proportion of sober people

decreased for a long time, but the decrease stopped in the early 2000s, when slightly less than a tenth of the respondents were sober," says specialist researcher Janne Härkönen from THL. "After this, abstinence has become somewhat more common, especially among women and people under 55 years of age. Abstinence became more common before 2016 than after." (THL.fi)

Kronvikintie gets a bike lane

A new 2.6-kilometer bike path will be built on Kronvikintie in Sundom between Sundomintie and Vanhan Kronvikintie. The work started on Monday, October 23, 2023, the bike path will be in use next summer, but the asphalting will not be completed until 2025.

The city of Vaasa is selling Villa Gerby's villa and plot

The city of Vaasa is selling the Villa Gerby villa and plot it owns. The sale item includes not only the existing protected buildings, but also 500 square meters of building rights for three new detached houses. The sale will start in November, when the plot's site plan change becomes legally binding.

Villa Gerby is a historically valuable villa building, located right next to the Gerby marina. The building has been empty since 2020, when the site plan change was also initiated. The new site plan was approved by the city council on October 23, 2023, and it becomes legally binding after a 30-day appeal period.

The subject of sale is the plot

of Villa Gerby, which is 4618 m² in size. The plot contains 500 m² building rights for three new detached houses, 160 m² building rights for a new outbuilding and the existing protected buildings (Villa Gerby and the current courtyard building, total 300 m²). (vaasa.fi)

Dissatisfaction with medical and nursing services has increased, according to THL

As a rule, people manage well in the strongly bilingual welfare region of Ostrobothnia. Morbidity and premature mortality are the lowest in the country.

However, the psychological well-being of young people has weakened now and the problems of substance abuse and addiction have increased. The working-age population has mental stress and problems with training and support systems.

The population is decreasing despite the high birth rate. The number of elderly people is high. The population's dissatisfaction with the adequacy of medical and nursing services has increased, although access to basic health care has improved significantly. There was a delay in receiving treatment in oral health care and specialist health care. The continuity of treatment with primary care doctor visits is the best in the country. However, the continuity of care during nurse visits has weakened below the national average.

The net operating costs per inhabitant for primary care outpatient care were a quarter higher than the national average. Correspondingly, the cost trend has been higher than the national average.

There are many emergency visits in the area. The aim is to influence the number of customers who apply to the emergency room through home care and assessments of care needs made by phone, as well as by referring customers to social services during office hours. According to the region, customer flow and processing times at the emergency department have improved since the summer. (Thl.fi)

Korsholm celebration

The birth celebrations of Korsholm are approaching. 18.11.23 from 10 am to 3 pm there will be a party open to everyone at Botnia Hall and the first 675 people will be served a festive pastry. There is a program for all ages. A fair where around 100 local associations and companies present themselves. Food market. Buu-klubben, fire truck introduction, music school dance group, Sunny Singers, history exhibition. That is, really something for eve-

For more information, please visit www.mustasaari.fi.

Winter speeds

On Thursday, winter speeds came into effect. The normal speed on highways is 80 km, and on motorways - 100 km. The aim is to reduce the risk of accidents.

Those who know a little more are Those who read Wasa Daily

There are 150 defibrillators in the Vaasa region

A defibrillator is needed when a person suddenly collapses due to cardiac arrest. The heartbeat is easy to use, but it would be good for everyone to familiarize themselves with the instruction manual in advance. Because when it's in use, it's urgent.

And in the same way, it would be good to know where the nearest defibrillator is. In fact, there are about 150 defibrillators in

Vaasa and the number is increasing, so it's quite likely that you'll find one within a minute if you're running – but first call 112 and don't leave the patient alone.

Sundom, for example, has two defibrillators. One is in the youth centre and the other in K-Market.

There are at least 25 defibrillators in the centre of Vaasa. These include Central Pharmacy, City-market, Rewell and Espen.

Here is a map where all defibrillators in Vaasa (and Finland) are located: <https://defi.fi>. For each defibrillator, you will find more detailed information about the location and when it is available.

Recall: Salmonella in Alesto pistachios - Lidl asks to return the products

Lidl has announced that it is withdrawing a batch of roasted and shelled pistachios of the Alesto brand from the market due to salmonella detection. According to the release, the recall concerns pistachios sold in 70-gram blue bags with a best-before date of May 20, 2024. Previously, the salted pistachios of the same brand were withdrawn from sale on 24 October 2023, and now the recall extends to the unsalted version as well.

The batch in question has been sold in all Lidl stores in Finland. Lidl urges customers who have purchased the pistachios in question to return the products to the nearest Lidl store, where the price of the product will be refunded. Regretting any possible inconvenience, Lidl has expressed that it will strive to

ensure the safety and quality of its products in the future.

Tikanoja: Berndt Lindholm exhibition opens on October 20

Berndt Adolf Lindholm (1841-1914) was a Finnish-Swedish landscape painter who is considered one of the pioneers of Finnish outdoor painting. He was born in Lovisa, Finland, and studied at the Turku School of Art and the Academy of Arts in Düsseldorf. In 1876 he was awarded a medal at the Centennial Exposition in Philadelphia and received the Finnish State Prize the following year. In the same year, he settled in Gothenburg and became curator of the city's art collection in 1878.

Lindholm's paintings are characterized by their realism and sense of detail. He often painted coastal scenes, but he also painted forests, mountains and other landscapes. His work is known for its use of light and shadow, and for its atmospheric effects.

Berndt Lindholm was a talented and influential artist who played a major role in the development of Finnish landscape painting. His works continue to be admired by art lovers worldwide.

Tikanoja

During the autumn season, Tikanoja's art center in Vaasa shows older paintings in an art history exhibition. The exhibition halls are filled with paintings by Berndt Lindholm

"Berndt Lindholm – Into the landscape"

20.10.2023–21.4.2024

Watch out for scam messages sent in Suomi.fi services' name

The Digital and Population Data Services Agency warns of scam messages being sent in the name

A book in Swedish about the famous woman artist i Vaasa, Alexandra Frosterus-Såltin, You can buy it here:

- adlibris.fi
- <https://akateeminenwebshop.com/>

of Suomi.fi services. In addition to text messages, scam messages are also being sent via social media channels. The message in question is a phishing message that attempts to get the user to click a link in the message.

Do not click on any links in

e-mail or text messages. Do not access the services through links or search engine results. Instead, enter the full address of the website in the address bar, such as www.suomi.fi.

We have ISSN-numbers!

The Finnish ISSN center has given our newspaper international journal codes, so-called ISSN codes. This after quite thorough consideration. So now we are officially part of the Finnish newspaper world. We are newspapers "for real".

Today

Recognizing the Intersection of Climate, Nature, and Health

In a resounding call to action, the recent editorial published in the Journal of the American Medical Association Internal Medicine presents a crucial insight that has often been overlooked: the

inextricable link between climate change, biodiversity loss, and human health. With the unequal media channels. The message in vocal declaration of the global environmental crisis as a health emergency, the world is urged to reconsider its approach to these interconnected challenges.

The key message delivered by over 200 health journals is clear: the prevailing perception of climate change and biodiversity loss as separate issues is not only short-sighted but perilous. The intricate web of nature is such that any damage inflicted on one component can potentially trigger a domino effect that reverberates across the entire ecosystem. It is imperative that we grasp the vital interconnectedness of these crises and acknowledge that a solution to one necessitates addressing the other.

The profound interdependence between nature and climate is underscored in the editorial. The stark reality that deforestation and land-use changes, driven primarily by human activities, contribute to the rapid depletion of natural resources cannot be understated. As the earth continues to warm, exacerbating extreme weather events and escalating wildfires, the fragile balance of the ecosystem is further disrupted, leading to a detrimental

cycle of environmental degradation.

Beyond its immediate environmental consequences, the ramifications of this crisis extend into the realm of human health. The surge in temperature, coupled with heightened pollution levels and the proliferation of infectious diseases, poses a grave threat to global well-being. It is increasingly evident that the disruption of biodiversity not only jeopardizes the delicate balance of our ecosystems but also imperils food security and nutrition for a significant portion of the global population that depends on wild species for sustenance and livelihoods.

The call for the World Health Organization (WHO) to officially designate the climate and nature crisis as a global health emergency carries profound implications. Such a declaration would serve as a clarion call to political leaders and global stakeholders, signaling the urgency and gravity of the situation. It would emphasize the imperative for immediate, collective action, urging the international community to prioritize the preservation of our natural environment as an indispensable component of safeguarding human health and well-being.

This editorial serves as a potent reminder that the challenges we face today are not isolated predicaments but multifaceted crises that demand an integrated and holistic approach. If we are to secure a sustainable future for generations to come, it is imperative that we recognize the intricate interplay between our actions, the natural world, and the well-being of humanity. The time to act is now, and concerted global cooperation is crucial in addressing the climate and nature crises as urgent priorities on the global agenda.

Events

KUNTSI MUSEUM OF MODERN ART

Dimensions of a line-exhibition

9.9.23 - 14.4.24

How artists work with the line, where its shape settles as

a simple pencil and charcoal drawing or as a spatial installation. The variations of the line can be seen in the group exhibition at the Kuntsi Museum of Modern Art. Both Finnish and international Contemporary Artists – 18 artists and groups of artists – present themselves as part of their artistic work.

VAASA CITY THEATRE

NUNNIA JA KONNIA (The Sisters Act)

14.9. - 30.12.23

Pitkäkatu 53

www.vaasankaupunginteatteri.fi

WASA TEATER

"Vänd om min längtan"

Musical

5.9.23 - 4.5.24

www.wasateater.fi

PIRKANPOHJA ART CENTER, Ähtäri

Eemu Myntti Artist meetings AUTUMN EXHIBITION 20.9.2023–13.12.2023

NOVEMBER 22.11., 29.11.

DECEMBER 13.12. from 3 to 6 p.m

Rarely seen paintings and graphics from the Eemu Myntti collection.

<http://www.ahtari.fi/pirkankohja/>

TIKANOJA ART HOME

"Stigar i landskapet"

Berndt Lindholm's exhibition

20.10.23-21.4.24

What house is this?

Last weeks house:
Old Pharmacy House

ATENEUM

COLOUR & LIGHT – THE LEGACY OF IMPRESSIONISM

20.10.2023–25.2.2024

The exhibition introduces Impressionist and Neo-Impressionist art from the period 1860–1916. The exhibition draws parallels between the great masters of international art and Finnish art.

HELSINKI BOOK FAIR

26–29 Oct 2023

<https://kirjamessut.messukeskus.com/>

VASA CITY THEATRE

3.11.23

NOKIA

The story of the rise and fall of a giant

FINNISH NATIONAL GALLERY

KIASMA, HELSINKI

FREE ADMISSION DAY

3.11.23 at 10-20.30

LITTFEST

Litterature festival

16-18-11-23

Guest Mika Aaltola
vaasa.fi/littfest

Mustasaari's celebration at Botniahallen 18.11.2023

In 2023, Mustasaari celebrates a double anniversary. It has been 675 years since Mustasaari was first mentioned in an official publication, and the municipality is celebrating 50 years in its current form.

On 18.11., the municipality organizes a large Korsholm fair in Botniahallen where associations and companies are invited to showcase their activities to the public.

RUSK

Chamber Music in Jakobstad

21–25.11.2023

A Royal Feast

International creativity at the darkest time of the year

FINNISH NATIONAL GALLERY

KIASMA, HELSINKI

FREE ADMISSION DAY

1.12.23 at 10-20.30

RITZ

1-2 December 2023 at 7 p.m
CHRISTMAS PARTY WITH KRISTA AND MARK

A warm Christmas performance in anticipation of Christmas
With Krista Siegfrids and Mark Levengood
www.ritz.fi

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL 2024

24.7-31.7.2024
www.korsholmmusicfestival.fi

Russia

The Sputnik vaccine no longer provides any protection

It is rare that negative news is published in Russian newspapers, that is, news negative for Russia.

In one of the latest issues of the newspaper Gazeta, however, there is an interview with a Russian virus researcher and academic, Alexander Ginzburg, who tells us that the Sputnik vaccine no longer has any protective effect. The protection began to wane quickly in summer -22 and is now non-existent.

And now there is no reason to use this vaccine in Russia, says the academician,

But he adds that a new version of Sputnik is being developed, and that this can be given through the nose.

Putin accuses the CIA of causing the riots in Dagestan

Russian President Vladimir Putin on October 31 accused the CIA of causing the riots that occurred in Dagestan on October 29.

The riots began when several thousand people broke into the airport in Makhachkala, where a scheduled flight from Israel was supposed to arrive. People came with anti-Israel signs and shouted slogans in support of Pa-

lestine. As a result of the clashes, 20 people were injured, of which one policeman died.

Dagestan capital

Putin said the riots were inspired by Western intelligence services and spread through social media. He also said the CIA had used agents in Ukraine to organize the riots.

The CIA has not commented on Putin's allegations.

Analysts say Putin's accusations are part of his propaganda campaign against the West. They say Putin is trying to blame the unrest in Dagestan on the West, instead of acknowledging the domestic causes of the conflict. Putin has made a habit of blaming the West for everything negative that happens in Russia.

Dagestan is a sub-republic in southern Russia. The region has a long history of instability and conflict.

Those who know a little more are Those who read Wasa Daily

Medvedev on Carlsberg

The Danish breweries from Carlsberg were offended that their share in the Russian business was transferred to the management of the Russian state. How nice it is! The mixers have finally realized their role in the circus of freaks and are whining angrily. Our feeder was given to others! After all, they themselves, like their brothers in the Western menagerie, abandoned everything in Russia for political reasons, stopped work and supplies, and refused to fulfill their obligations to Russian counterparts. And they thought they wouldn't be touched. We

give you sanctions, and we give weapons to the Ukrainian regime, but don't touch our property, or at least let us sell it at a profit. Damn, not money! And thanks for the investments that now work for Russia and fill its budget. A strong budget means help for the front. In this regard, even the senseless Danes contribute to modern Russian weapons.

Ukraine

President of Ukraine

Volodymyr Zelenskyy

Every time I meet with our soldiers, I see not just a readiness to defend Ukraine, but a determination to win this war – President Volodymyr Zelenskyy's address 3 November 2023

I wish good health to all Ukrainian men and women!

Today, I had the honor to visit and greet our soldiers – artillery, missile forces, and engineering troops. Today is the professional day of these branches of the military. I awarded our defenders with state honors and expressed my gratitude to their commanders. I want to say to every artillery soldier, every missile force warrior, and every engineering troop member – you are truly our backbone, the backbone of all defense and security forces. It's what allows everyone to be resilient and specified divisions to move forward, to advance on the frontlines, and to gain new positions every day. Every five hundred meters, every kilometer that our guys pass, are new operational capabilities for Ukraine, especially for our missiles. By the way, this autumn, we've achieved good and very important results in destroying the Russian air defense systems and the enemy's combat aircraft. We will continue this work, and I thank everyone who helps us with this.

I ordered a reshuffle in the command structure of the Armed Forces of Ukraine – I appointed Colonel Serhiy Lupanchuk as the new commander of the Special Operations Forces of the Armed

Forces of Ukraine. He is an experienced officer, a combat officer, the right man in command, and someone who can bring greater power to our Special Operations Forces. We look forward to new results. General Viktor Khorenko, who commanded the Special Operations Forces, will continue to perform special tasks as part of Defense Intelligence of the Ministry of Defense of Ukraine.

I held a preparatory meeting regarding the next week – political work and our steps together with the European Union. We use every day to add substance to the preparation for the decision to start negotiations on our country's accession to the European Union. We understand the time limits and political steps clearly. And today, I signed an important law regarding national communities. We've implemented another criterion for our European integration. Additional guarantees for national communities in Ukraine, additional guarantees for our movement toward the European Union. We continue our work in implementing the recommendations of the European Commission.

And one more thing.

Every time I meet with our soldiers – those on the frontlines, those preparing to return to the front, those deserving of state honors... Every time I meet with them, I see not just a readiness to defend Ukraine but a determination to win for Ukraine. To win in this war. We have our part

to do. It's our need. I remember well how people were feeling on February 24 and in the early days of the full-scale war. I remember what was said and who said it. Who believed and who was mistaken by not believing in Ukraine. It's important to be as confident in Ukraine now as we were back then. Russia wanted Kyiv, but they were forced to flee. They wanted Kharkiv and claimed it as a Russian city, but our Kharkiv is and always will be free. The same goes for Kherson. The same goes for Odesa. And we will not abandon our people in the occupied territories – I want them to hear this now. It's about millions of destinies. All our partners know what's needed... For the front, for our skies, for our cities, and for our movement.

I thank everyone in the world who is helping! I thank everyone who is fighting and working for Ukraine!

Glory to Ukraine!

License: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. www.president.gov.ua-

Climate change

Climate and Nature Crisis: A Global Health Emergency

In a landmark editorial published on October 25, 2023, over 200 health journals called on the United Nations, political leaders, and health professionals to re-

Image of the week

K-G Olin is a well known author. He has written a lot of historical books and he has sold 50.000 copies. Here he is selling more at the book fair i Helsinki a week ago,

Astronomic Picture of the week

NASA Unveils Celestial Fireworks as Official Hubble 25th Anniversary Image.jpg

The star cluster Westerlund 2 in the Milky Way galaxy, with an estimated age of about one or two million years. It contains some of the hottest, brightest, and most massive stars known. The cluster resides inside a stellar breeding ground known as Gum 29, located 20,000 light-years away in the constellation Carina.

 NASA, ESA, the Hubble Heritage Team (STScI/AURA), A. Nota (ESA/STScI), and the Westerlund 2 Science Team

cognize that climate change and this is a "dangerous mistake," biodiversity loss are one indivi- They point out that the two cri- sible crisis and must be tackled ses are interconnected and that together to preserve health and damage to one subsystem can avoid catastrophe. create feedback that damages

The editorial, published in the Journal of the American Medical Association Internal Medicine, states that "the overall environmental crisis is now so severe as to be a global health emergency." For example, deforestation and other land-use change are now states that "the overall environmental crisis is now so severe as to be a global health emergency." For example, deforestation and other land-use change are now

The authors of the editorial argue that the world is currently responding to the climate crisis as if they were separate challenges, but extreme weather events are leading to more fires and droughts, which in turn destroy plant life and lead to soil erosion. This reduces carbon sto-

Next week:

Photo Supplement

Book Fair

At an art exhibition

— Now you see, Stina, how expensive it is these days. There is a sausage, a sponge cake and three potatoes and they have pan to take for it 3,000:—. At least they could have added a canister of Estonian liquor and a kilo of pork.

Hovnarren, nr 13 1924

rage, which leads to more global warming.

The editorial also highlights the direct impacts of climate change and biodiversity loss on human health. Rising temperatures, extreme weather events, air pollution, and the spread of infectious diseases are some of the major health threats exacerbated by climate change.

In addition, the loss of biodiversity is having a negative impact on food security and nutrition. About a fifth of people rely on wild species for food and their livelihoods, and declines in wildlife are a major challenge for these populations.

The authors of the editorial conclude by calling for the World Health Organization (WHO) to declare the climate and nature crisis as a global health emergency. They argue that this would send a strong signal to the world that these crises are serious and urgent, and that they require immediate action.

The editorial is a powerful reminder that the climate and nature crises are not just environmental problems; they are also health problems. The glo-

bal community must take urgent action to address these crises in order to protect human health and well-being.

Humour a century ago

Philosophy.

In a group, they talked about the different mortality rates in different parts of the world. A young man suddenly chimes in: — Yes, but that's nonsense. The mortality rate is of course the same all over the world, because there is only one death per individual everywhere.

—oo—

Did not propose

— What has Mr. Andersson done to you that you can't stand him? — I can't stand him. Can you imagine, I had decided to give him a basket, but he never proposed.

—oo—

Advertise in Wasa Daily

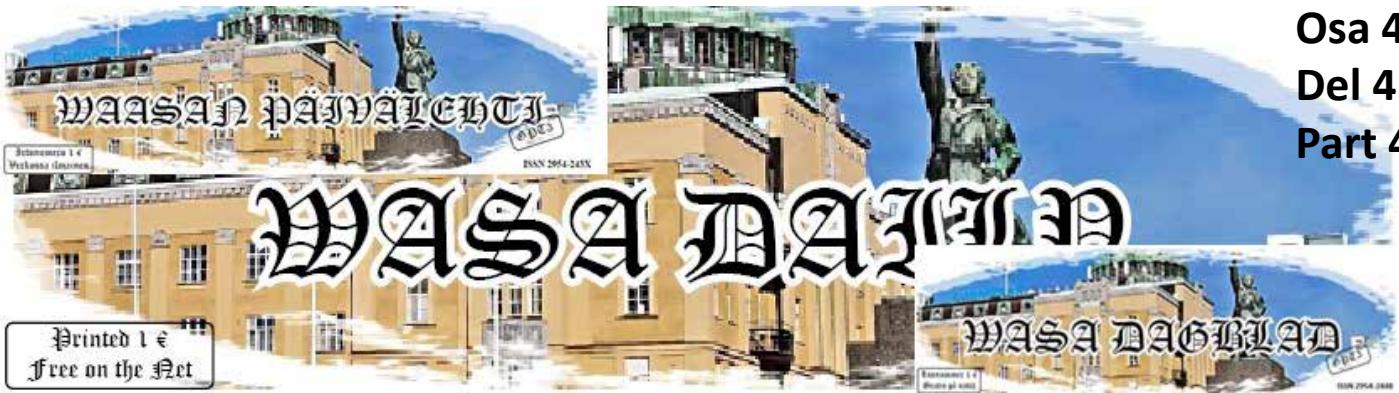
Being among the first to advertise in this historic and hyper-modern daily may have some PR value.

The advertising price is 6 €/gap millimetre. Standard ads are cheaper (25 mm high = 140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm = 400 €. Repeated ads = 30% discount. Send ads to wasadagblad@gmail.com

From our readers

We very much welcome submissions from our readers. Comments, stories, memories, debate, news from home. Probably this will be the most important part of this spring paper. But space is limited, so please write as short as possible! So please send posts to: wasadagblad@gmail.com

WASA DAILY
wasadagblad@gmail.com

WASA DAGBLAD

Photo Supplement

Keltainen - keltaisempi - keltaisin. Syksyn värit.

Gult - gulare -gulast. Höstens färger.

Yellow - yellower - yellowest. Autumn colors.

Жовтий — жовтіший — найжовтіший.

